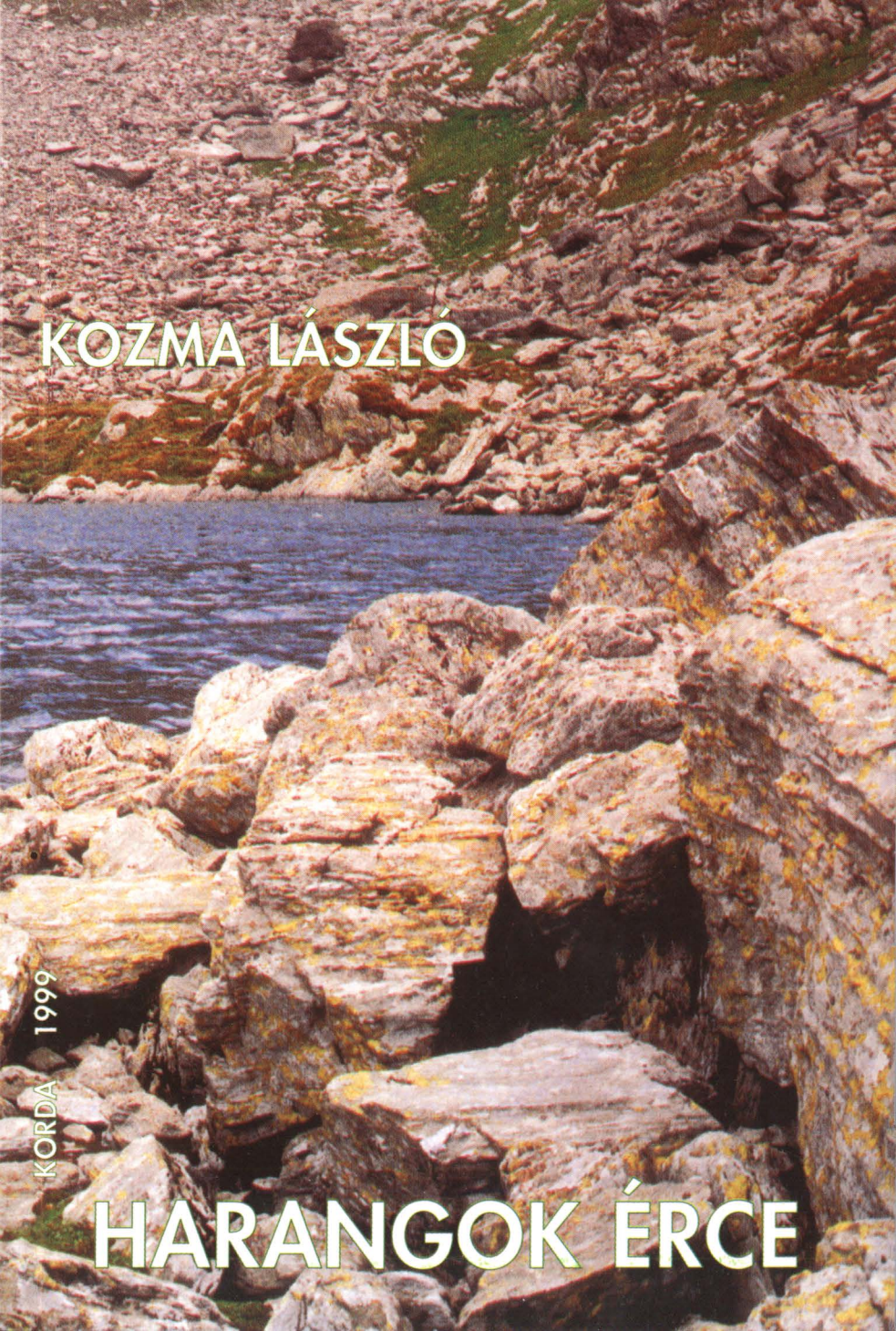

KOZMA LÁSZLÓ

KORDA 1999

HARANGOK ÉRCE

KOZMA LÁSZLÓ

HARANGOK ÉRCE

HARANGOK ÉRCE

ANYÁM KÖNYVE

KOZMA LÁSZLÓ

KORDA KIADÓ
KECSKEMÉT
1999

Kiadja KORDA Kiadó
6000 Kecskemét, Lestár tér 2. (Tel.: 76/328-977)
Felelős vezető: dr. Bujdosó Gabriella
Megjelent a MERCATO Bt. gondozásában (Tel.: 76/487-417)
ISBN: 963 9097 62 4
COFINEC HUNGARY Rt.-Petőfi Nyomda Kecskemét

Előszó

Erről a verseskötetről csak egészen személyes hangon lehet beszélni, közvetítve azt az élményt, melyet elolvasása jelent, remélve, hogy az olvasó is megtalálja az éppen neki szóló gondolatokat. Amit a szerző senkinek sem mondhat el, azt mondja el mindenkinek, azon az egyetlen nyelven, amelyen a kimondhatatlan kimondható, a művészet, a ritmusok, képek, versek nyelvén. A kötet egyes darabjai szavalhatók egyházi ünnepeken /például a Kereszt-himnusz/, anyák napján is, például az édesanyáról szóló ciklusból a Csillag, a Meggyfaág és egyéb versek. A Néri Fülöp élete pedig előadható – a címadóhoz méltóan! – szavalókórossal, oratórium-szerűen is. Az erdélyi vonatkozású verseket, prózát is ajánlhatjuk előadásra.

A jelen válogatás egésze a kötet 119. oldalán található ars poeticát váltja valóra: „Ami világot jár át / A magányos kereszten, / A szeretet csodáját / Add, hogy megénekeljem.”

A kötet kulcsversét, a Még egy lépést az Édesanyám-ciklus 54. oldalán hozza. Igen, szenvedés, kereszt a részünk, de „lenyúl egy kéz, és könnyíti a terhet, / Mosoly lobban, mely országot nyerhet.” Az öröm és a szenvedés édestestvérek. Most, a nagy jubileumi szentévre készülünkben – még inkább maradandóan találkozni vágyva az értünk szenvedést vállaló, de a mi számunkra is az evangélium örömhírét meghozó/hirdető Jézussal – e fölismerésben és tudatban kívánunk megerősödni. Segítőnk lehet ebben e könyv.

Az I. fő rész a Triptichon. Nincs ugyan ilyen című költeménye a szerzőnek, mégis: előttünk áll egy költemény-szárnyasoltár: a megnevezéshez illően három fejezetet kapcsolva

szerves egységbe. A Triptichon I. „szárnyá”-ban a Himnusz a keresztről a hangütést adja meg, gondolat- és imaindító egyetlen oldalon. Kiegészül a Kerengővel: a szerzetes /is/ meghal a világnak, mintegy meghal Krisztussal, és – szerzetes, az oratoriánus rend alapítója az, akiről a 2. „szárnyban”, a terjedelmesebben, szó esik. Néri Szent Fülöp derűs egyénisége minden sorban jelen van: hasonlatban és rímben, képben és még egyebekben is. Mély líraiság szövi át ezt a művet, nem csupán életmegverselő költeményről van szó. Maga a szerző is jelen van Néri alakjában, sok mindent elmond Istenről, hitről, hivatásról, emberi állapotunkról, küldetésünkről...

A Triptichon harmadik „szárnya” kiteljesítés és kipillantás. A Római templomok – a 20. században zarándokló költő élményén túl – korfestőek; Néri Fülöpöt idézik föl. Az Erdélyi templomok pedig igenis ugyancsak Fülöpöt idézik, hiszen ha napjainkban élne a szent: most is a kicsinyeket emelné föl, azaz: ezúttal is a kisebbséghez lenne küldetése.

Egy pózai mű következik, a romániai felkelés után igazságtalanul bebörtönzött magyaroknak állít emléket. Az erdélyi templomoktól átvezet ez a kispróza a következő versciklushoz, az Anyám könyvéhez, egyrészt, mivel a szenvedésről ír itt is, de utal arra is, hogy a versciklus főalakja, az édesanya, erdélyi származású volt. A szenvedésében megidézett – és elvesztése után a fiában tovább szenvedve élő – Anya e hosszabb füzér darabjaiban kiteljesíti a Néri-mű gondolatiságát, egyes darabok ritmusa is utal erre. A kórház, a betegség képein túl, számos versben érződik a lelki derű, életvidámság, természetszeretet is. Lát és láttat a szerző, vele látnunk mi is, ebben segítenek a csatlakozó rövid elmélkedések.

Ugyanakkor ráébredünk: mindezt az eltávozott Édesanya látja! Mégpedig akkor, amikor az Isten felé, Őhozzá közeledvén, lepereg előtte a földi élet bánattal-örömmel, gonddal és

szépséggel vegyesen. Íme, így történhetik meg – értelmesen, a keresztény emberhez híven – az Istennek odaszentelt „még egy lépés”. És így értjük meg azt is, mi fűzi egységes látomássá a ciklus verseit és a Néri Fülöpöt.

A kötetet pár kisebb elbeszélés zárja. Súlyos, fájdalmasan aktuális kérdésekkel foglalkoznak ezek az írások – kórházi ellátás, a betegekről való gondoskodás, emberség. Ezek a realista leírások mindnyájunkat figyelmeztetnek: ne hagyjuk magukra a szenvedőket, hiszen, íme, ahogyan a versciklusból kitűnik, számunkra is őrzik a nagyobb értékeket, tehetetlenségükben, gyengeségükben Isten előtt állnak. A kötetet befejező írás Michelangelo Piétáját elemzi újszerű módon, hangulatával is méltóképpen zárva a kötetet.

Holczer József
piarista

Előszó

a Római apostol című vershez

Hogyan is közelítheti meg az olvasó a Néri Fülöp élete című költeményt? Az epikus jellegű mű öt részletben, balladaszerűen állítja elénk a kort, a szentet, akinek munkássága egyszerű és bonyolult is egyszerre. A szerző nem csupán az életrajz felidézésére vállalkozik. Szeretne útmutatást is adni az olvasó életében, szinte arra ösztönzi, hogy azonosuljon a szent eszményeivel. Bár alapvetően epikus, balladisztikus a költemény, megcsillan benne a személyes líra, a himnuszok imádságos szóhasználata is. A vers folyamatos olvasását megkönnyíti a páros rímű 10-es sorok vonulata, a kisebb-nagyobb rendszerességgel megjelenő 1-2 soros refrén, a részleteket lezáró fohász, tanulság. A költemény kíséret a szent életének föltárására és kérügmára, igehirdetésre is, a mai ember reflexióit, az evangéliumra alapozott élet tanulságait adja az olvasónak. A több, mint 400 évvel ezelőtt (1515-1595) élt szent alakja a XX. század végén is izgalmas, aktuális, a zsinat utáni egyház is sokat meríthet tüzes istenszerezetéből, az ifjúság és a keresztény derű, az evangéliumi öröm iránti elkötelezettségéből. Életének fő műve 50 évig tartó apostolkodása, amellyel megújította az örök város egyházi életét. Mindent átfogó szeretete elsősorban az ifjúságra irányult, ezért csak úgy tódultak hozzá a fiatalok. Oratóriumot alapított, ahol lelki olvasmányokat végeztek, közösen énekeltek, zenéltek, és gyakorolták a felebaráti szeretetet. Egyszerűség és Isten vidám szolgálata jellemezte a szentet. A zenelirodalom oratorikus művei máig őrzik ragyogó kezdemé-

nyezéseinek emlékét. Az ifjúsági pasztoráció ma is sokat tanulhat tőle.

A költeményben a mai lekipásztor, szülő és nevelő egyaránt sok lényeges mozzanatot találhat. Föltárul a régi kor szentjének drámája, belső vívódása és szíveket megragadó szeretete, amely kell, hogy minket is érzékenyen érintsen:

„Mert nagy itt a lélek sötétsége,
Olyan légy, mint harangoknak érce.
Csak egy hang, mely átjárja a csendet,
De világot Krisztusára döbrent.”

Borián Tibor
piarista

TRIPTICHON

Himnusz a Keresztről

Arany mozaik dereng,
És hófehér márvány
Oltárodon gyertya leng,
Mint remény-szivárvány.
Nyugalmat hol lelhetek?
Csak tehozzád szállván!
Kínok között a kereszt
Békessége száll rám.

Krisztus, ki a kezdetek
Kapuit kitárod,
Így kínál új életet
Keresztfán halálod.
Gyógyulást hoz mély sebed,
Vigaszt nyújt a rettenet,
Győz feltámadásod.

Íme, kemény szikla lesz,
Ki megfutott, Péter.
Pál vakságán a kereszt
Felragyogó fény-jel.
S aki téged elhagyott,
Árulásán sírva rogy
Lelkének terhével.

Megsemmisül a halál,
Az embernek vétke.
Keresztre ki rátalál,
Az lesz menedéke.
Pünkösdfény lesz a homály,
S bűnünkért cserébe
Örök váltságot kínál
A Báránynak vére.

Harmadnapon

Harmadnapon
A sírokat kitárják.
Harmadnapon
Nem leszünk többé árvák.
Harmadnapon
Csendülnek nevetések.
Harmadnapon
Mert visszatér közétek.

Feltámadt Krisztus!

Keresd a záport. Párája száll csak -
– Feltámadt Krisztus! – Bizony, feltámadt.

Angyal hozta a hírt Máriának.
Most angyal mondja: – Bizony, feltámadt!

Megváltására jött a világnak,
Bűn váltságára. – Bizony, feltámadt.

Diadal-íve a keresztfának.
– Feltámadt Krisztus! – Bizony, feltámadt.

Kerengő

A kerengő csillogása
Ezer szerzetesnek álma.
Imádkoztak, körbe járva,
Sorsuk mélyed kőbe vájva,
Igédnek harmatozása
Hull a kútból, Ég Királya.
Ezer szerzetes imája
Futó szellő mormolása.

Mint az árnyék, járnak körbe,
Dicsérik a Fényt örökre.
Üdvösséget Tőled várnak,
Árnyékán a keresztfának.
Ez a sorsunk. Árnyba hullva –
Csillagodat gyűjtsd ki újra.
Szétfoszoljon minden bánat,
Hogyha új életre támad.
Hisz ennyi az ember-sors csak:
Tűnő árny, mely felloboghat.

Megcsillan a rózsablak,
Bíbor hajnal befogadhat,
Minket, kik az éjben járunk,
Vigaszunkat, téged várunk.
Szerzetesek, térdre hullva,
És felzeng a Halleluja.
Ezer árnyék térdre hullva
Dicséretet mond az Úrra.
Kegyelmedet küldd el újra,
Pünkösöd-napon, Halleluja.
Percünk hisz csak Benned élhet,
Aki eljössz, örök élet.

Szüntelenül körbe járnak
Szerzetesek, mint az árnyak.
Te is velük, te is árny vagy,
Ritmusán szél-suttogásnak,
Nappalnak és éjszakának.

Néma évek

Néma évek bazilikája
Borul fölém. Egy mély harang
Száz évet üt, de mindhiába:
Magányos léptek konganak.

Egy pap jön elő minden órán
Ragyogó, fehér palástban,
S poros, üres sorok előtt
Prédikál a bazilikában.

Magány

Üres templom. Oltárán a pap
Magányával maga az áldozat.
Uram Isten! Adj virágos ágat,
Hívó népet, melyben megtalálhat.

Római apostol

Néri Szent Fülöp élete

– Emeld föl az elesetteket,
Kiket közöny útfélre vetett!

A szenttéavatási pör

Ezer csillag szikrázik a csöndben,
Tükröződik sötét víztükörben.

Tovafut a Tiberisnek árja –
Nem mozdul a csillag ragyogása.
Köztük, mintha égbolt tüze volna,
Megcsillan az örök város, Róma.

Felragyognak az emberi tettek,
Amelyek itt egykor fényesedtek.
Csöndes beszéd a folyó zúgása,
Akár ember-sorsok hullámozása.
Csobban a víz, visszhangzik a csendbe:
Csodatetről tanúságot tenne.

Mert a pápa tanúságra szólít
Arról, aki hirdette a jó hírt.
Életében ragyogott, mint csillag,
Utat ezrek hozzá igazítanak.
Ragyogjon hát példája örökre:
Idéz szentté avatási pörre.

Kérdezgetnek, tetteit vizsgálják:
Hogy tartotta Krisztus tanúságát?
Tiberisből a kavicsot merte,
S az napfényben szikrázott egyszerre.
– Fohászkodott Fülöp: Uram, bárha
Sodródó sors fényesebbre válna.

Jönnek, önként tesznek tanúságot,
Kikben gyújtá a krisztusi lángot.
Hogy megteljen Isten-szerелеmmel,
Szabadságban ragyogjon az ember.
– Fohászkodott Fülöp: Uram, bárha
Kallódó sors Krisztus-fénnyé válna.

Pontjait mit tudósok vitattak,
Összeáll most íve az iratnak.
Fényes lapok elbeszéli benne,
Mint ahogy gyűl a forrásnak cseppje.
– Fohászkodott Fülöp: Uram, bárha
Tétova csepp élővízzé válna. –

Elbeszéli, pontról-pontra mérve,
Hogy fut össze nagy folyammá élte.
Áttetsző csepp, szinte észrevétlen,
Erdőt táplál, csobban fák tövében.
– Ez volt Fülöp legnagyobb csodája:
Vadócból hajt Krisztus arany-ága.

A tudósok felütik a könyvet,
A tanúktól mit összegyűjtöttek.
Szólni sem kell – beszél az magától,
Lapjain ring a krisztusi jászol.
Zeng az lge, Krisztus-szó csodája,
Isten-szándék megvalósulása.

Mint habja a Tiberisnek, árad,
Megtöltene egy egész könyvtárat.
Fülöp ezer tette, mint a csillag,
Egymásba foly fényességes hídna.
Ez volt élte legnagyobb csodája:
Ember-szívnek gyúljon sziporkája.

Apró lángot az isteni szándék
Felragyogtat fényes lobogásként.
Látja Fülöp: csillanó szempárban
Lélek titka, mélyebb ragyogás van.
– Ez volt Fülöp legnagyobb csodája:
Mákszem parázs lobogássá válna.

Mert az Isten elrejté a titkot,
Tenéked kell teljességre szítnod.
A kicsinyben teljesül csodája,
Egész világ az ő látomása.
Országában mert azok a szentek,
Itt a földön akik legkisebbek.

Legdicsőbbek azok, kik szolgálnak,
Mert csak Istent illeti csodálat.
Magot röpít a szél, könnyű pelyhet,
De erdő lesz, mit abban elrejtett.
Roppant törzsben zsong az Isten titka,
Tisztásokon kinyílik virítva.

A büszke bíró hófehér talárban –
Igazságot szívében nem találtam.

Néri Fülöp látomása

Éjszakában gomolyog a köd,
Hang szólítja Néri Fülöpöt:
– Emeld föl az elesetteket,
Kiket közöny útfélre vetett!

Kevélyen ki végzi tetteit –
Keresd, kik az utat keresik.
Tétován jár, sír és kesereg,
Országomba az ő útjuk vezet.

Tudja célját ezer büszke arc,
Dicsekszik, hogy nem bántja kudarc.
De akkor éjjel egyedül szenvedtem,
Elhagytak mind a gecsemáni kertben.
Alszik, mint ki jól végezte dolgát,
S a bűnösöknek nyílik meg az ország.
Aki keres, jóra fordul sorsa,
Fény hullik a bűnbánó latorra.
Hangosan szól hite és erénye:
A gőgösnek kialszik a mécse.
Arany ruhában jön a vőlegény:
– Ragyogjon fel a koldus és szegény!
Nem önmagát dicsőíti meg,
Melegedhet, aki didereg.

Előtte álltam vérben, összetörten.
– Hol az igazság? Ezt kérdezte tőlem
A büszke bíró hófehér talárban,
Igazságot szívében nem találtam.
Keressed hát, aki elveszett!
Utánam sír száz utcagyerek.

Hirdette: a törvényt tudja mind,
Igazsága úgy fénylik, úgy vakít.
Csalja gőgös káprázata csak,
Elveti az egyetlen igazat.
Keressed hát, aki elveszett!
Utánam sír száz utcagyerek.

Ételével eltelt a jóllakott,
Nem azt nézi, amit én adhatok.
Elég az, mit magának keresett,
Hogy védje, emel kerítéseket.
Keressed hát, aki elveszett!
Utánam sír száz utcagyerek.

Tudományát hirdeti a bölcs,
De csak homok az az Úr előtt.
Egy szellőben elhull, szétpereg,
Isten titkát ki fejtheti meg?
Keressed hát, aki elveszett!
Utánam sír száz utcagyerek.

Az kap inni, kinek szomja van,
Bölcsességet nyer az oktan.
Nézzed hát a legkisebbeket,
Országomban ki nagyobb lehet.
Keressed hát, aki elveszett!
Utánam sír száz utcagyerek.

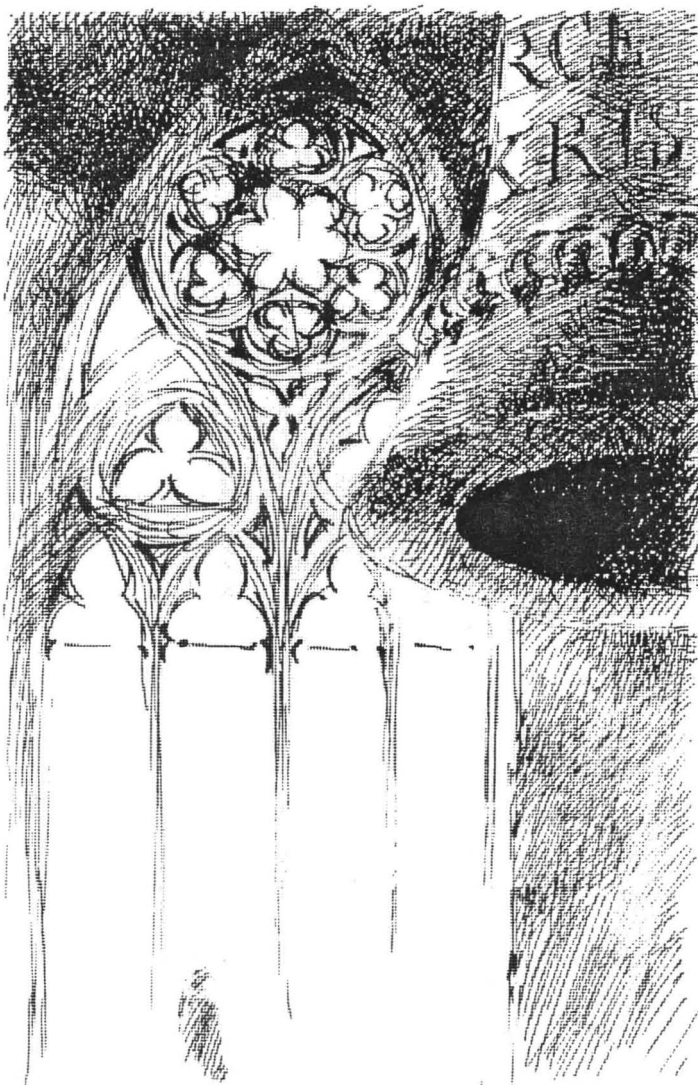
Az ülhet az asztalfőre majd,
Aki most a legvégén sóhajt.
Kinek pohár vízre sem telik,
Nagykanállal majd az ehetik.
Keressed hát, aki elveszett!
Utánam sír száz utcagyerek.

Hol van Isten? Góggel kérdezik,
Nagy büszkén a mellük döngetik.
De az Isten nem velük lakik,
A szerényekkel együtt álmodik.
Keressed hát, aki elveszett!
Utánam sír száz utcagyerek.

Nézd a bimbót, mily remegve nyit,
Virágzássá kiteljesedik.
Termő ágat ha vadócba olt,
Bölcs kertésznek gyümölcsöt hozott.
Keressed hát, aki elveszett!
Utánam sír száz utcagyerek.

Szeméből akinek könny csorog –
Megtalálsz, ha megvilágoszolod.
Krajcárért is majd kamattal mérnek,
Amit adsz a legkisebb szegénynek.
Keressed hát, aki elveszett!
Utánam sír száz utcagyerek.

Boldog az, ki békességet hirdet,
És irgalmát nyújtja a kicsinynek.
Segíti, hogy utamat ne vétsék,
Gazdag lesz a krisztusi szegénység.
Keressed hát, aki elveszett!
Utánam sír száz utcagyerek.

Olyan légy, mint harangoknak érce.

Néri Fülöp cselekedetei

Hajnal jön, és eloszlik a köd,
Fény ébreszti Néri Fülöpöt.
Azt keresi, ki éjben szólt hozzája,
Mert napnál több az Úr bizonyossága.
Parancsa él, sorsára kihat:
– Legeltessed bárányaimat.

– Mit akar ez? Sok kis apró, tetves...
Ők jutnak el talán a kereszthez?
Kicsiny a test, de nagy a bűn már most –
Ők ülhetnek az Úr asztalához?
Hallja a szót, parancs és ígéret:
– Legeltesd a juhaimat, kérlek.

Sok csellengőt összegyűjti végül,
Kis lelkekben katedrális épül.
Tornyán zúg a Szentlélek harangja,
Benne bízót vezet, nem hagyja.
Hallja a szót, parancs és ígéret:
– Legeltesd a juhaimat, kérlek.

Mert nagy itt a lélek sötétsége,
Olyan légy, mint harangoknak érce.
Csak egy hang, mely átjárja a csöndet,
De világot Krisztusára döbbszent.
Hallja a szót, parancs és ígéret:
– Legeltesd a juhaimat, kérlek.

Gazdagságát rongyaiba rejti,
Krisztus szavát szíve nem felejtí.
– Jobb az, hogyha lelked őrzi lángod,
Mint kívül kincs, de bévül elvásott.
Hallja a szót, parancs és ígélet:
– Legeltesd a juhaimat, kérlek.

Kikacagják: – A könnyelmű, léha –
Szenvedését rejti könnyű tréfa.
Templom kövén, utcán alszik sokszor,
Jár a híre: római apostol.
Hallja a szót, parancs és ígélet:
– Legeltesd a juhaimat, kérlek.

– Ez próféta? Orrom megfricskázta!
Próbálgattam: csodát tegyen árnya.
Hát egyszerre, bár előttem állt még,
Napfény perzselt, szétfoszlott az árnyék.
Fülembe csak kacagása dörgött:
– Te kíváncsi! Megéget az ördög!

– Kigúnyolta magas cipellőmet:
– Hogy áll meg az Úristen előtted?
Megkönyörül minden apró szenten,
De téged a magasban keressen?
Felhőkig érsz, kedves, mint a Babel,
Vigyázz, mert a villám-ostor rád lel!
– Hogyan tovább? Tőlem ennyit kérdett.
Jogot tanulsz, jön majd a tömérdek
Esett ember egyszerű panasszal,
Csirkepörrel és gyilkos haraggal –
Hogyan tovább? – fülembe kiáltott:
Megtanultad-e az igazságot?!

– Csak húsvéti hitét a csodának:
Hirdethessem, ki meghal, feltámad!
Nincs méltó, ki saruját oldozza –
Lehetek csak Istennek bohóca.
Oly hatalmas láthatatlan tette,
Szándéka, mit ültet az emberbe.

– Tégy meg mindent, dolgodat ha végzed,
De tudd: Isten alakítja készre.
Úgy emel föl, úgy segít szívednek,
Ahogy segítsz te a legkisebbnek.
Nincsen nagyság: előtte egyforma,
Teljességet mert benne nyer sorsa.

– Összefűzi belső ragyogása,
Szeretet az életed fonála.
Olyan kevés, amit hozzá tennél,
Annyira dús, amit ingyen nyertél.
Nincs hiába amit vesztesz, végül,
Kegyelmében minden kiegészül.

Tudta Fülöp: bár távolra eshet
Fától a mag, szemje el nem veszhet.
Mert mélyen van a szándék elrejtve,
Váratlanul virágzik egyszerre.

– Aki szívet, szándékot ismerhet
Nem váratlan az a nagy Istennek.

– Mert a legfőbb dolgod az, hogy bízzál.
Megítél majd, aki szívet vizsgál.
Méri tettet, ahogy te ítéltél,
Bőven kapsz, ha bizalommal mértél.
Kegyelmével még meg is tetézi
Annak, aki parancsait féli.

– Azt hiszed tán, sajátodat méred?
Fösvényen adsz kicsinynek, szegénynek.

De pihényi érdemmel, barátom
Hogy felelsz majd a nagy számadáson?
Kevés a jó, a bűnöd tömérdek,
Vas-karjával mélybe ránt a mérleg.

– Kötelesség, amit meg kell tenned,
Nem tarthatod saját érdemednek.
Megnyitotta, de övé a magtár:
Abból mérsz, mit méretlenül kaptál.
Elveheted csak a szolga bérét,
Ingyen adja az Úr dicsőségét.

– Isten-szándék, mint az eper-inda,
Egyszerre a kertet elborítja.
Honnan ered, hol terem virítva?
Melyik szívben ragyog fel a titka?
Köszönjed, hogy szíveden fut által –
Ő virágzik ezernyi csodával.

Néri Fülöp csodatételei

Egyszer így volt: hívatta a pápa.
Némán szenved, de Fülöp meglátta.
Fohászkodott akkor: elvetessék,
Könnyebbüljön a titkos betegség.
Arca fénylett, szinte sugározván,
Enyhült a baj még azon az órán.

Végső kérdés – csak ez érdekelte.
Isten tüze átjárja egyszerre.
Bizonyosság a szívébe dobban,
Tűzgolyóként ereibe lobban.
Hallja a szót, parancs és ígéret:
– Legeltesd a juhaimat, kérlek.

– Engem Jézus jászolához vittek
Bölcs szavai az egyszerű hitnek.
Szól egy tanú – ki bíboros később –
Úgy, hogy nem fájt, forgatta a vésőt.
Oszlott lelkem sok durva haragja,
Oltárképnek símára faragta.

– Azt figyeltem: fölébe hajolt,
A szenvedőhöz vigasz-szava szólt.
Nem fordult el tőle, nem utálta,
Így emlékszem a mozdulatára.
Orvos lettem, példáját követve
Hajlok rá a szenvedő emberre.

A szenvedőhöz vigasz-szava szólt.

– Könyve nem volt?! Mint gyémánt-sziporka,
Elméje a sugarat úgy szórta.
Kik az Írást vizsgálják, elemzik,
Nem hallottam úgy beszélni senkit.
Tudós főket hallgattam bár sokszor,
Mert az lettem: filozófus doktor.

Mint drágakő, sok lapra csiszolva,
De amely a fényét széjjelosztja.
Mégsem fogy el: ragyogóbbra válik,
Körülötte minden fölszikkázik.
Saját fényét ahogy tőle kapja,
Tanítását tovább ragyogtatja.

Így járt ő, az alázatos lélek,
Egybegyűjti mind, aki szétszéledt.
Tanította, mert gondja volt arra,
Hogy aki megkerült, összetartsa.
Mert a parancs a szívébe égett:
– Legeltesd a juhaimat, kérlek.

Tudta, hogy az égi számadáskor
Előveszi őt is a fő-pásztor.
– Méltatlanul, nem illet dicséret,
Hogy tettem-e valamit is, félek.
– Közbenjárónk, ki a nyájon őrködsz:
Fohászkodunk Néri Szent Fülöphöz.

Aranylik a templom kupolája,
Tartja ma is Mária fohásza.

A római St. Maria in Vallicella-templom

Ahol fakadt hitének forrása,
A parányi völgyben templom áll ma.
Oltár őrzi a Mária-képet,
Amely egykor kődobástól vérzett.
Vétkeinkkel kit sértünk naponta,
Értünk szenved a vérző Madonna.

Egyszer ez volt Fülöp látomása:
A tetőnek dől gerenda-váza.
Könnyű kézzel a Madonna tartja,
Ami másképp a népre szakadna.
– Aranylik a templom kupolája,
Tartja ma is Mária fohásza. –

Aggodalommal a szíve eltelt,
Fülöp reggel hívhatja a mestert.
Csodálkoznak: valóság az álom:
Függ a tető szinte egy hajszálon.
Fohászkodunk: bár nem érdemeljük,
Óvd, Mária, tartsd a hitet bennünk.

Évről-évre ezrek s ezrek kérték
– Segítsél meg! – csodatevő képét.
Akik jöttek, nem jöttek hiába,
Mert kegyelem ragyog Máriára.
Fohászkodunk: bár nem érdemeljük,
Óvd, Mária, tartsd a hitet bennünk.

Oltárképen arany derű árad,
Mert mosolya fénylik Máriának.
Kincset mutat három királyoknak,
Ragyogóbbat, mint amit ők hoztak.
Fohászkodunk: bár nem érdemeljük,
Óvd, Mária, tartsd a hitet bennünk.

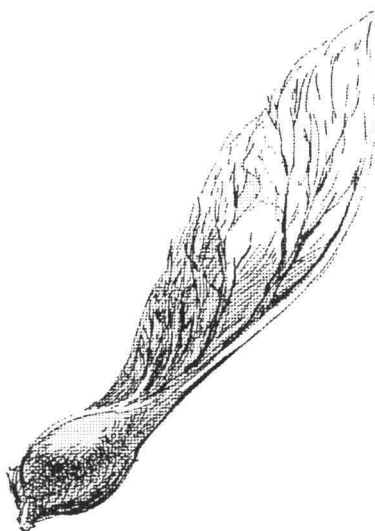
Kisded szunnyad, ezért óvakodva,
Szinte csak a mozdulata mondja:
Aki hozott égi dicsőséget,
Királyok, az álmát figyeljétek.
Fohászkodunk: bár nem érdemeljük,
Óvd, Mária, tartsd a hitet bennünk.

Álomban volt a fogantatása,
Földre szállott benne Isten álma.
Világ sorsa a parányi jászol,
Meváltás lesz álma igazából.
Fohászkodunk: bár nem érdemeljük,
Óvd, Mária, tartsd a hitet bennünk.

Rögös utunkon sodor az élet,
Ragyogjanak Mária-képek.
Krisztusról szárnyal húsvéti ének,
Vigasza árad keresztjének.
Fohászkodunk: bár nem érdemeljük,
Óvd, Mária, tartsd a hitet bennünk.

A szenvedés vigasztalást nyerhet
Oltárán a faragott keresztnek.
Szívárvánnyá változnak a könnyek,
Akár arcán Nérei Fülöpnek.
Fohászkodunk: bár nem érdemeljük
Óvd, Mária, tartsd a hitet bennünk.

Krisztus! Küldd el az örök szívárványt,
Meváltásod színarany csodáját.
Földi sorsunk aki felemelted
Magasába a fénylő keresztnek.
És hirdetted: győztes az alázat,
Szegény örök gazdagságra várhat.
Országodban az lehet a dúsabb,
Aki segít kicsinynek, koldusnak.
Ösvényeden példáddal vezetted:
Mint Fülöpnek, adj olyan kegyelmet.

Római templomok

Szent Péter székesegyház

Uram, minden név elenyészik,
De a Tied arannyal fénylik.
Ennyi az életünk valóban:
Egy sóhajtás a templomodban.

Megváltás

/Michelangelo: Piéta/

Vésőd nyomán hullámszik a márvány:
A Fiút, aki meghalt az időben,
Az Anya tartja, arca már időtlen,
Könnycsepp ragyog örök ifjúságán.

Santa Croce

Krisztus, arany ragyogás a csönded,
Mely megcsillan kriptáinknak mélyén.
S az életünk felragyog előtted:
Életet nyer kereszt dicsőségén.

S. Cecilia in Trastevere

Milyen lélek nyugalmának tükre
A templomod belső derűje?
Hogy szétfoszlik minden, ami kétség,
Földoldja a csillogás, a kékség.

S. Maria degli Angeli

Adj nyugalmat, örök jóság,
Meváltó hit, Szentháromság.
Mindnyájunknak külön sorsát
Sugaraid egybemossák.

Pantheon

A feszület, hogy emlékezzetek –
Térdet hajtva indultok tovább.
De mi az, amit megőriztetek,
Ha meghasadnak majd a kupolák?

A Krisztus-seb, a vérző szeretet,
Egyszerre föllobog a gyertyaláng –
De tovább gyúlt-e fénye bennetek,
És lélek ragyog arcotokon át.

Erdélyi templomok

Csíksomlyó

Valami vonzott. Elmerült a csúc,
És egyfelé vezetett minden út.
A ködökből és kétségből kivált a
Csíksomlyói oltár Máriája.

Feszület

Mert ég a vágy és lobog egyre jobban,
Hogy imádkozzam minden templomodban.
Karácsony-éjen, mikor megszülettlél,
És letérdeljek minden feszületnél.

Szivárvány

Székelyföldi templomok,
Intsetek nekem.
Harang-szavatok dobog,
Mint a szív-ütem.

Zúg a Maros és az Olt,
Síkot, vad hegyet,
Csillogásuk egybefog
Sorsot, nemzetet.

A szivárvány felragyog
Székelyföld felett.
Fényes íve s a folyók
Összeérjenek.

Hogyan hirdesselek?

Erdő kérdi az Úrtól:

- Hogyan hirdesselek?
- Hirdessen némaságod,
Tisztásodon a csend.

Patak kérdi az Úrtól:

- Hogyan hirdesselek?
- Hirdessen vízesésed,
Mely megdördülve zeng.

És térdrehull az ember:

- Hogyan hirdesselek?
- A Példa él. Hát vedd fel,
S hordozd keresztedet.

Székelykapuk

Alkonyatban pirosló kapuk,
Aki belép, éjszakába jut.
De te, székely, csillagot faragj,
Sorsod fölött hogy ragyogjanak.

Börtön és hegedű

– Hanem a hegedűt nem akarja behozni? Azaz: behozatni – kérdi románul az egyik őr. Nem uraságot jelöl ez a „hozatni”, inkább az ellenkezőjét: akitől kérdi, nem cselekvőképes állampolgár. Minthogy cselekvési jogától megfosztatott, ő maga nem cselekedhet: helyette cselekszenek, döntenek el a sorsát. Ennek az őhelyette cselekvésnek persze ára van: éppen csak a legszükségesebbeket végzik el személyének fenntartására, nem választhat az élet lehetőségei közül. A sokféle havasi út helyett maradt a börtönfolyosó. Annak sem mindegy, hogy a bal vagy a jobb oldalán halad. A távolból felcsendülő harangszó helyett, ami a messzire járó láthatatlan szállal otthonához kapcsolja, hallgathatja a foglár kulcsának a csörgését, amely megrezzenti a gondolataiba merülő, álmait is vasajtó mögé csukva. Igaz, az eget nézheti, helybe jön magától, hanem a teljességét már elirigylük tőle, sűrű drótháló fonja bé az ablakot, az égbolt kék mozaikká törik. Bentől nézve kifelé olyan, mintha az égbolt maga volna bebörtönözve. Nagy ez a hatalom, amelyik ilyesmit intézni tud. Drótháló közt futnak a felhők, bele van zárva abba a kis ablakba viharos égbolt meg a csillagok ragyogása. Íme az ember, aki meghódítja a természetet, parancsol néki, bezárja a szamosújvári börtönablak négyszögébe. Parancsol a törékeny emberi sorsoknak is: mivel lehet mérni, amit elvesz? Az elmaradt ölelést, az elmaradt simogatást, a némaságot az asztalfőn. Hogy a gyerekek nem ismerhetik az apa kezének érintését, hangjának színét, biztatását és korholását. Szürkébb lesz az élet így odakint is, rácsokkal teli, kimarad valami belőle, aminek csak a sajgása érződik a lélek mélyén.

Görnyedtebben jár a gyerek, mintha állandóan súlyt cipelne, szemében szomorúság és az életkorához nem illő fásultság.

A beszélőn aztán az apa sietve próbál hidat építeni a gyermeklélekhez elfúló szavakból, gyorsan rebbenő mosolyból, mégiscsak kicsorduló könnycseppből. Mennyire nem illik ide a „beszélő” megnevezés sem, hiszen nem lehet kifejezni azt, amiről beszélni szeretnének. A sors ilyen mélységeiben már nincsenek szavak, a jelentésekhez másféle jelentések kapcsolódnak. Valahogy üresen cseng minden, hiszen csak pár perc van adva, az együttlétben rögtön átélük a még jobban fájó elszakítotttságot. A végső kínban önmagára irányuló szemrehányást: miért is nem vagyok én otthon, amikor olyan fontos dolgok történnek, mint a meggyfa virágzása?

Aztán az újra kezdődő magány: a kéz megindul az emlékezés közben, javítaná a gépet, szórná a magot, nincs borzasztóbb, mintha visszafogják termő lendületét. Csak összefonódik a mellen, keserű tehetetlenségben. Pedig ez az elfojtódni kénytelen lelkesedés annak az érdekét is szolgálná, aki tilt és üldöz. Dehát rossz álmokat lát a hatalom, és ezért valakinek fizetnie kell. Példát kell statuálni, hogy az embereknek eszébe se jusson az, amiről a hatalom álmodott. Hogy ezeknek az elképzeléseknek, a lidércnyomásnak nincs köze a valósághoz? Veszélyes dolog az, ha rosszat álmodik a hatalom. Valamikor, a régi időkben, Heródes király álmodott rosszat. Hogy mennyi a veszteség így lelkesedésben, jókedvben, az együtt cselekvés lehetőségében? Szántatlan földben, meg nem termett gyümölcsben, ki nem sült kenyérben. A hatalmat még ez a gazdasági veszteség sem érdekli, a fontos az engedelmisség biztosítása, hogy megfelelő ütemben pattanjon fel az elgyötört ember a szalmaágyról. Hogy másképpen gondolkodva, lehetne együtt építeni országot, térséget, Európát? Nem, a jó szándék összedől, mint Déva vára.

Hanem a börtön, az nem dől össze. Meg kell mutatni az embereknek, hol a helyük. Ha ártatlanok, annál inkább. Hiszen aki ártatlan, még veszélyesebb: nem tart kellő mértékben a törvénytől. Azt képzeli, hogy csak azért, mert ártatlan, neki nem eshet baja. Ezért aztán érthető a hatalom logikája, hogy ezeket a különösen veszélyes ártatlan embereket a legveszélyesebb köztörvényes bűnösök között helyezi el. Hogy az ártatlanság bűnére nincsen paragrafus? Annál rosszabb, már az áldozatra nézve, mert akkor olyan paragrafus sincsen, amelynek alapján a bebörtönzöttet fel lehetne menteni. Így aztán az ítélethez keresnek egyet a meglevők közül. A legsúlyosabbat persze.

Hogy a tettet vagy el sem követték, mert a falut sanyargató rendőr félelmében öngyilkos lett, halála tehát nem külső behatás következménye, vagy, hogy a vádlott ott sem volt, de ha ott lett volna is, és még ha el is követett volna valamit, tetteére közkegyelem lenne érvényes, mint ahogyan más, nálánál egyenrangúbb állampolgárok esetében – mit számít az ma már? Ha a régi rendszert bűnös dolog volt megdönteni, akkor az új ugyan miféle módon igazolhatja magát? Éppen támogatóit zárja rács mögé, akartan keresve indokokat az elítélésükre? A hatalmat azonban nem érdekli a logika sem: márpedig nagy baj az, ha logikátlan indulatok vezetnek.

Baj az az egész országnak, de különösen nagy baj a bebörtönzöttek számára. Mert így a súlyosabbnak ítélt esetek nem részesülhetnek olyan kedvezményekben, mint a munka. Mert a munka a dolgozó ember számára amúgy is öröm, de különösen öröm a börtönben, megtöri az egyhangúságot, elvonja a figyelmet. A rab képzelheti tán munka közben, hogy estére hazamehet családjához, ahol várja az asszony, a gyerekek. Mióta is? Három éve már, hogy megnőtt azóta. Ők már csak ezzel a várakozással, a hazatérés reményével mérik az új szabadság éveit.

Az ő fentebbi kérdése, mellyel elbeszélésünket indítottuk, egy másíkfajta kedvezmény lehetőségét csillantotta meg. Hiszen az, akit kérdez, az előző életében – már ha ezt a mostanit életnek lehet nevezni – hegedüléssel is foglalkozott. Ki tudja, talán még jót is tesz a benti hangulatnak egy kis hegedű-szó. Talán az örök is szívesen elhallgatnák: mit is tud ez a szomorú ember? Akivel amúgy semmi bajuk: úgy is mondhatjuk, békességben élnek egymás mellett, az ellentétet a fenti politika okozza. A baj csak az, hogy a lent élő ember ebből aligha tud vigaszt meríteni.

De ez a szomorú ember józanabb és meggondoltabb. Mindjárt megmutatkozik, hogy a szomorúság bölcsességet és élettapasztalatot terem, amit majd egyszer talán a végső igazság mérésekor fognak beszámíltani. Nem kap két kézzel, mint sokan tennék az ő helyében, a kinti élet egy darabja után. Ismeri ő a hegedű hatalmát jól. Hogyan tudja elővarázsolni az emberek érzéseit. Vigalom közepette is a szomorúságot. Hogyan tudja a bánatot nevetésre fordítani. Nem is a hegedűn játszik sokszor az, aki érti, hanem az emberi lelkeken. De a rab most tudja, felméri azt is: azok szabad emberek, azoknak lehet bánata, öröme. De hová vezetne az, ha ő most itt, a börtönben kezdene emberi lelkeket ébresztgetni a fásultságból, védekező közönyből? Hiszen álarc ez a sok sziklaarc, sokszor, érthetetlen módon, valaki egy odavetett szó miatt üvöltöni kezd. Törékennyé és érzékennyé válik itt a lélek, védje magát, ahogy tudja: ne zavarja meg a hegedű-szó. Meg aztán a hegedűnek az ívelése is olyan, hogy nem illik bele a csupa szöglet, csupa él világba. Rácsok négyesöge, ágyak kockái, a lélek mozdulatlan dermedése. Rajta is, íme, az ő kérdésére átfutott egy dallam, és úgy megrázta, de úgy, hogy elfúló hangon alig tudja kimondani:

– Köszönöm a kedvezést, de nem kívánom. Börtönbe nem való a hegedű.

ANYÁM KÖNYVE

Orfeusz

Ezek Orfeusz dallamai –
Nem verhetnek visszhangot benned.
Könnyű fátylat, átjárják a lelked,
De mást keresnek, másvalakit:

Aki kemény érce a szeretetnek.

Születés

Ki teremtett? Kemény kézfogása
Annak, aki végső szeretet.
A hajnalfény első lobbanása,
Mely átjárja a víz-ereket.
Kő-medence csillogva telik fel,
És a forrás önmagára ismer.

Egyvalaki érthet meg bennünket igazán. Őt keresik ezek a versek, a szeretet ércét, aki még a gondolatokra is válaszolni tud. A szeretet érintését, amely a világra hozott, a búcsúzás kézfogását, amely egy nagyobb, teljesebb lét ígérete. Mert nincs elmúlás, csak születés van, és ami a szemünkben megsemmisülésnek tűnik, az nem más, mint létezésünk kiterjedése, beteljesülése.

Fenyő

Hajadból a fenyő
Tű pereg,
A nyári illatok
Hűtlenek.

Frissen kaszált fű és
Vadvirág,
Méz-cseppjével sűrű
Gyanta-ág.

Körül hó van, minden
Hófehér,
Virágos meződ be
Fogja dér.

De a fenyő-illat
Itt lebeg,
Őrzi az elillant
Kincseket.

Csillag

Életemben viharok kísérték,
Egy csillagra mindig visszanézek.
Túlragyogja viharát a vésznek:
Csillagára az anyám szemének.

Hogyha zúgtak a jeges fuvalmak,
Békességet kínált és nyugalmat.
Gyermek-szívem most is visszatérhet
Sugarába a szeretetének.

Úgy nézek föl, mint az egyetlenre -
Lüktetett, mintha rossz nem is lenne.
És a fénye beborít egészen,
Elvezessen bármi ködben, vészben.

Éjszakában súlyosak az árnyak,
De a lelkem ragyogásra várhat.
Mint amikor pásztorok zenéltek,
Fejük fölött mert egy csillag égett.

Az anyai szeretet csillagsugara összekapcsol egy másik csillaggal, a betlehemi ragyogással. Ennek a szeretetnek a fénye, lüktetése képes arra, hogy betöltse a világot, hiszen közvetítője, része az isteni szeretetnek.

Hóvirág

Ne haragudj, üres kézzel jöttem,
A hegyekben nem volt hóvirág.
De akkor ott, a temetői csöndben
Megfakadtak sóhajtó imák.

És fölötted, mint a fenyőágak,
Összeborult a remény és a bánat.
És az égbolt lágy harmata pergett,
Rétünkre szórt kéklő ibolyákat.

Hol vagy, kérdem, szüntelen kereslek,
És egy patak nevetése csendül.
– Pillantásán a virág-szemeknek,
Míg kelyhükön lepke-szárnyú csend ül.

S ha a mezők csendessége áthat,
Üzenetét küldöm a csodáknak,
A fényeken és illaton keresztül.

Az ember sorsa hogyha elenyészik,
Virágszirmot Istene felé nyit.
Mint a gyöngysor, ha elpereg szerte,
Ragyogás lesz bánata, szerelme.

És ha leveti a földi terhet,
A rásúlyosult, iszonyú keresztet,
A rétek útján szinte úttalan lép,
Mint az illat, tiszta, súlytalan lét.

Sziklán fakad az isteni ígélet,
A szikla ez: a földi szenvedések.
De forrásán megcsillan a lélek,
Mély titkával zúg az örök élet.

Isten felé vándorolva egyre,
Erdők zöldje ér fel a hegyekre.
Vagy patakként a völgyekbe hullva,
Tengerébe visszatérni újra.

Hullámán a roppant végtelennek
Lélek-csillám, cseppnyi fény ered meg.
Mint ahogy egy csillag fénye játszik,
Az éjszakán keresztülcikázik.

Mint lélegzet emelkedik, süllyed
Hullámozása a végtelen űrnek.
Ember-létünk elpattanó szikra,
Apró kavics, Isten-kéz hajítja.
Bár keresnéd, nem leled határát,
Ember-arcból virágzásba vált át.

Akit szeretünk, azzal nem szakadhat meg a beszélgetés,
csak a párbeszéd nyelve változik mezők lepkeszárnyú
csöndjére, patakcsofogásra. Az ember, ha levetette a földi
terhet, Isten felé indul, mint ahogyan az erdők törnek egyre
magasabbra, megállíthatatlanul, fölfelé a hegyeken. Szikra-
ként elpattanó létünket Isten keze irányítja, földi arcunk virág-
zássá, lélek-arccá teljesedik.

De jó lenne

De jó lenne
Egy-egy régi játék mellett
Megmaradni tovább gyermek.

De jó lenne
Amíg csöndes szók peregnek,
Elaludni mese mellett.

De jó lenne
Táncán szálló hópehelynek
Figyelni, hogy szánkó csenget.

De jó lenne
Fényesre törülni őket,
Kitenni a cipellőket.

De jó lenne
Édes ajándékra lelni,
Keserűséget feledni.

De jó lenne
Úgy ébredni, ahogy máskor:
Egy szelíd simogatástól.

Hallgatni, mint csöndes nóta,
Téli tűzhely duruzsolna.

Életednek nagy telében
De jó lenne
Vigaszt lelni anya-kézben.

Nem volt több karácsony

Nem nézte meg a fát. Csendben feküdt az ágyon
Az öröm halkán elröppent angyalszárnyon
Megcsendült ezernyi hópehely
És nem volt több karácsony.

Az orvos

Az orvos, mikor belépett a házba,
Érezte: itt minden végleges.
Virágcserep. Dermettek a tárgyak,
Pillanatában a búcsúzásnak,
Pergő szirmok, tarkák, fényesek,
Úgy karcolódnak rá a retinára.
Tudta: későn jött már és hiába,
Mi történni fog, elvégeztetett.

Kórház

Józanság. A hűvös víz érintése,
A lemosások.
Sugár indul az élet felszínére
A mélytengeri derengő homályból.

Lehet, hogy megjön még a hajnal?
A fájdalom velőig hasít.
Megtörik hangtalan panasszal,
S a fénysugár a mélységbe bukik.

Diagnózis

Öntudatlan. Egybefoly a nap
Továbbsiét az orvoscsapat.
A lét szövete szálakra foszol
A diagnózis: áttétes tumor.

Műtét

Epeműtét. Félretolt szövetek,
A sebész-kés türelmetlen sziszeg.
A szín itt kissé halványabbra vált,
S megcsillan az ellenfél, a rák.

Ez ragyog

Ez ragyog: a lélek-szikra csak,
Kiáltássá lett az akarat.

Apró vércsepp

Apró vércsepp a kézfejen,
Ennyi volt az utolsó tünet.
Mélység fölött a roppant félelem,
Vak éjszaka, dermedt és süket.

Intenzív osztály

Intenzív osztály. Lombikokban
Forr, pezseg az élet.
A ritmusok, a lélegeztetőgépek,
Mintha a létezés titka
Keringene, különszakítva.
S a dúsított vitamin-cseppet
Alig fogadják be a testek.
Szűrés szűrésnyomon,
Túl gyulladásokon
A köd-be-foszló arcok.
Kiáltanék: – Kiálts, Uram!
Parancsolj újra létet,
Akik tehozzád térnek.
Mert a testük általadták szinte,
Ébreszd őket, ujjukat érintve.
E testi poklot megszenvedve, lásd,
Adjál méltó feltámadást.

Fohász

Kockán forgott már a köpenyed,
Kifosztottak, korbáccsal szaggattak.
Keresztfára szögezték kezéd –
Semmid se volt, s te szenvedésed adtad.

Intenzív osztály. Mintha ennyi lenne az élet titka: infúziók, gépek, mechanikus eszközök. Az ember azonban több, szenvedése ebben az állapotában is a létezés tartalmát jelenti.

Arany

Az alkonyi ég piros, lázbeteg,
Most átölelnék minden beteget.

Ki megbotlik a keresztút kemény
Szikláján, azt felsegíteném.

Mert tudom, Uram: ő a gazdagabb,
Fájdalmat nyert, piros aranyat.

Égi dicsőségre váltod át,
Begyógyítod sebzett homlokát.

Köszönöm

Köszönöm, Uram,
A szüntelen együttlétet itt e földön.
Tisztásodon suhan,
A könnyű szellő egészen betöltsön.

Mosolyod napmelegét,
Pillantásod a kinyíló virágon.
S hogy megindulhattam feléd,
Fenyők között a Kálváriádon.

Nagypéntek

Mint amikor szárnyát összezárja
A lepke, ha már pihenésre kész:
Egy-ívű lesz könnyű suhanása,
Összehajlik imára a kéz.
Becsukódik a lélek virága,
S hogy megnyíljon, kegyelmedtől várja,
Harmadnapon aki visszatérsz.

Megcsendül a vízsugár, a nap:
Mindent előnt a fényes virradat.

Napsugarak futnak a falon,
Madárszárny-kéz. Árnyék a csontokon.

Látogatók. Piros, kék színek.
Aztán az élet csendben elsiet.

Egy apró ponton az ér vérezni kezd –
Ödéma az utolsó kereszt.

Ketten vagyunk már. A végső titok –
Vigyék innen az infúziót.

Nem segít már hűvös szakértelem,
De te maradj, emberség, velem.

Isten ott van az emberben, hiszen arcmása vagyunk, az
ember Istenhez tér, benne nyugszik meg. Ez a nyugalom
azonban szárnyalás: a kettő egyé lesz.

Rejtett ösvény

Amikor már-már irgalom,
Hogy a szenvedés véget ér,
Mert bezárulnak az utak,
És ponttá szűkül le a tér.
De ösvény nyílik hirtelen
Ösvény, mely eddig rejtve volt,
Lomb és virág rejtette el,
Lomb és virág dermedve fogy,
S akkor, akár a havasok,
A rejtett ösvény felragyog.

Még egy lépés

Ne még. Dolgom van itt. Lehet, már annyi csak:
Egy lépéssel tovább.
Vinni a kint, a fájdalmaimat,
Nem értem még el a Golgotát.

Még egy lépés. Nem bírja. Térdre roskad.
– Hogyan segítek így a Krisztusomnak –
Lenyúl egy kéz, és könnyíti a terhet,
Mosoly lobban, mely országot nyerhet.

Amint a lombok lehullnak, féhéren világít a behavazott ösvény, az út a Golgotára, amelyet azonban már nem egyedül kell megtennünk, hiszen Valaki végigjárta előttünk...

Kihúnyó csillag

Mondják: mielőtt kihúny a csillag,
Váratlan fénnel felragyog.
A végtelennek mintegy hírt ad:
– Testvérek, itt vagyok.

Küldtem a fényt évmilliókig
Részvétlen, hideg úron át.
És a tüzemből lobogó hit
Ragyogta be az éjszakát.

De most testvér-parancsa szólít
Bíbor hajnalnak, mely örök.
S fényemmel, mely fáklyája volt itt,
Ragyogásában eltűnök.

A felénk irányuló szeretet abból a végtelen szeretetből
nyeri erejét, amely egyszer mindnyájunkat ragyogásába fo-
gad, megmutatva, nyilvánvalóvá téve, amit fásultságból, kö-
zönyből nem vettünk észre.

Ahogy a napfény

Ahogy a napfény kiragad
Egy-egy képet a foszló ködből:
Én verssé alakítalak,
Kimentve a futó időből.

Mint a szobrász

Mint a szobrász márványba alakítja
Foszló álmát, úgy faraglak én,
Örök arcod fellegekbe vissza:
Szivárvány légy, szálló költemény.

— — —

A dolgok ahogy köréd rendeződnek:
Virág köré a napfény és esőcsepp.

Magamban hordlak

Magadban hordtál, s léted csöndbe tért –
Magamban hordlak, mint egy költeményt.

Visszhang

Visszhang voltunk. Nem hallom szavad,
És kiáltok, hogy kimondjalak.
Nem múlik el, él a szeretet,
De hangomat hogy kettőzze meg?
Mert úgy éltünk, egymásban tükröződve.
Mi törte a fényes tükröt össze?
Amely lobog, csillanó tüzemnek
Milyen csillag-lobogás üzenhet?
S hogy feleljek, aki messze szállott,
Míg virágzás tükrözi némaságod.
Lehet-e, hogy csönd ragyog a szóban,
S a hallgatással lényedet kimondjam?

Keresel?

Virág vagyok sziklarepedésben,
Harmatcsepp a viráglevélen.
Keresel? Mohára gördülök,
Dús zöldjűkben egyszerre eltűnök.

Meg kell találnunk a szavak csendjét, a jelentésnek azt a
többletét, amellyel éppen egymást tudjuk megszólítani.

Ezeregy éj

Rád gondolok. Ezeregy éj süket
Csöndje múlt el immár nélkülöd.
Mert egy éjszaka most ezret jelent,
S ezer annyi, mint egyetlen egy.

Advent

Második gyertya is kilobbant,
Második advent nélkülöd.
Ezer-gyertyás Karácsonyodnak
Útján hány év a készüllet?

A hallgató patak

Színes kövön a patak csobogott,
S egy árnyékos helyen elhallgatott.
A páfrányok közt úgy szalad tovább –
De meglelted az ezüst csillogást.

Arcod sugárzó

Az arcod sugárzó
Fény-arc,
S mit róla festek, csak
Szén-rajz.

Átcsillansz

Ahogy múlik az élet,
Átcsillansz kristályán a Miértnek.
Mint a rigóhang szól
Szelíden, alkonyatkor.

Forradás

Sajog-e még a törzse, mondd,
Ki gyógyítja a fák sebét?
Mert megmarad a fájdalom,
Ahol a kéreg összeért.

A szelek hűsén

A lélek
Bejárja a csillag-sűrűséget,
Kutatja az éj páfrányait:
A szelek hűsén keres valakit.

Alkony

Alkony-sötét. Lebukott a nap,
De bíboros felhők izzanak.
Mint hogyha a letűnt lét felett
Ott ragyogna az emlékezet.

Fohász

Uram, tudom, nagyobb törvény a léted,
De adj reményt az ember-szenvedésnek.

Lesznek erdők

Lesznek erdők, végtelen terek,
Csillagok, mik csendben fénylenek.
Patak-zúgás, tenger-ár fogad,
De nem hallhatom többé hangodat.

A mélyebb csillogás

A mélyebb csillogás,
Forrásba esett csillag.
Átjár a ragyogás,
Bennem vagy, hogyha hívlak.

A hátsó ablak

A hátsó ablak hegyoldalra néz –
Úgy nézek, hogy a te szemeddel nézem.
És virágba borul az egész,
Míg sötét köd száll az őszi égen.

Reméled

Reméled, hogy enyhet
 Ád az Úr.
Hullnak fehér pelyhek
 Válaszul.

Szívedhez melegedni

Szívedhez melegedni ha bú
 Könnyekkel teli bú.
Akár a dermedt fecskemadár,
 Várva: örökre talál.

Neked, kismadár, mit adhatok,
A lelkem is dermedt és fagyott.
Megérinteném a szárnyadat,
Tavaszi felé – szállj magad.

Jó a bánat

Jó a bánat, véled
 Összeköt.
S mely lelkembe árad,
 Jó a csönd.

Megrebben

Megrebben a fecske suhanása,
Készülődik hosszú utazásra.
Visszajő, ha vége lesz a télnek,
De aki most elment, sose tér meg.

Túl kék az ég

Túl kék az ég, túl zöld a tető,
Madárdaltól hangos a temető.
Mért szór a föld most virágokat
Elrejtene a hiányodat?

Még friss a seb

Még friss a seb. Úgy fáj, az egész,
És azután lüktet mind a rész.
Azt mondják, majd idővel heged,
Hogy elcsitul. De te nem hiszed.

Most már barnák a rétek

Most már barnák a rétek,
Behavazottak.
A szelek hangján kérdelem,
Hol vagy?

Bár tétován

Bár tétován motoz a kéz,
A sebet érinti újra.
Ez fűz össze: a szenvedés –
Elveszt, ha csillapulna.

Alkonyban utaztam

Alkonyban utaztam sokáig,
Az útra szürke ködök szálltak.
Nem volt neve az állomásnak
Amelyen csillagfény világlt.

Itt őz futott

A nyomok, ahogy mindent elbeszélnek:
Itt őz futott, az ösvényt alig érte,
S itt hirtelen, mint fájdalom, bemélyed,
Készülete a könnyű szökkenésnek.

Kiszáradt forrás

A kiszáradt forrás helyére
Odarepülnek a madarak,
Keresik, ami elapadt.
S hallgatod, gyűrűzik a fénye,
Csobogó dalukat.

Fehér pelyhek

Fehér pelyhek hulló havazása,
Készül a föld nagy elnémulása.

Nem zeng hangja a dalos madárnak,
Az ezerszínű liget fagyos, sápadt.

Őszi levél

Elzárult, összekötnéd,
Kapcsa már az öröklét.
Nem felel örömödnék,
Levele szélbe röpönt.

Kihúnyt csillag

A csillag helye még sajog.
Azt hiszed, némaság van ott?
Szellő szívedbe súgja, hogy
A ragyogáson túl ragyog.

Ritmussá változott

A szív, mely átdobog
Virágba, napsütésbe,
Ritmussá változott,
Mint patak lüktetése.

Harangvirág

Te leszel mindig az a mély hang
Az orgona regiszterében.
S a kórusban az a fény-alt:
Harangvirág a napsütésben.

Valaki belép a szobába

Valaki belép a szobába.
Szél csapja be az ablakot,
Amely kitárult a világra –
De a világ már bent ragyog.

Tavaszi köd

A hegyek fölött sötét fellegek,
S fehér fátyol, könnyű köd lebeg.
Árnyék suhan, szellő-lépteken
Antigoné jár a réteken.

Nagyobb tudás

Zengő szavad nagyobb tudás volt,
Elmesélted az életet.
Most pedig megtanít halálad
Észrevenni a végtelent.

Nyárfa

Levél-árny a levélen,
És lehull észrevétlen,
Már csak árnyéka éljen.

Csillag-arcod

Csillag-arcod örömtől ragyog ma,
Hold-arcod elmerül fájdalomba.
Zápor-arcod villámfényű rózsa,
Harmat-arcod ezüstjét szétosztja.

Távolabbra

Kedvesüinktől távolabbra lépünk,
Így lesz nyilvánvaló közelségünk.
Mint a csillag végtelen távolában,
Mélyebben ragyog így a szív tavában.

Trevi-kút

Aranypénz hull a kútba. A csillogása végig
Mint hullócsillag útja, mely az égen fehérlik.
Csillagot ki hajíthat, felelj, miféle lélek
Üzenne véle: egykor e földre visszatérek.

Nem a szó

Beszélsz róla, de szavad szétpereg.

Nem a szó: az élő szeretet
Beragyogja, mint a fény-meleg,
Az aranylombú ember-életet.

November

Gyertyák fényében élek –
Elégek, ha elégnek

Kapu nyílik

Tűnik a nap, piros alkony-szárny száll,
Úgy érzem, mintha várnál.
Csillagfények ragyogják az estét,
Kapu nyílik, mintha megérkeznék.

Október

Olyan beszédes most a némaság,
És olyan néma minden, ami harsány.
Elhallgatott a künti világ,
Ezer emlék szól a lélek hangján.

Szirom

Lennék a bimbó burka,
Hogy összecusukjam újra.
Mert szirmod már kitárod:
Visszazárnám halálod.

A régi erdő

A suhanás, a fecske-röppenések,
Kidőlt a fa. Elpusztult a fészek.
De felmagaslik, füttyökből faragva,
A régi erdő örökzöld alakja.

Emlék

Az üres kertre szitálja a szél
A nyár szirmait. Csupa zöld levél.
És, amely a gyümölcs ágán fénylett,
Ezüst záporcsepp a nevetésed.

Fehér virág

Fehér virág hajlik a kereszten
Tán, hogy véle halkán beszélgessen.
Ennyi csak az emberélet titka,
Keresztfára így hajolunk vissza.

Megjössz

Megjössz, mint a reggeli zápor,
Mosolyod hull a szivárványból.

Az erdőn madárhang ébred,
Ragyogást adsz a rét fűvének.

Beteljesülés

A lebukó nap bíborszínbe vonja
A világot, s míg elborul az ég,
Úgy kap a táj, még egyszer fellobogva,
A búcsúzótól beteljesülést.

Esti fák

Esti fák, összetett kéz,
Egy szempár csöndesen néz.
Ág roppan, erdő hallgat,
Csillanó könny a harmat.

Jelenlét

Szélzúgás, a sóhaj senkié,
De meghajlik az erdőben a szálfá.
Szivárvány gyúl, a színe senkié,
De lepkeként leszáll egy virágra.

Üzenet

Hogy vigasztaljon, benéz egy fenyő,
Vitázzon bánattal, őszi köddel.
Nem gondolod: talán egy lélek ő,
És lelkedben üzenete zöldell.

Rigódal

Rigódal a fenyvesen,
Hangod hallom, kedvesem.
Nem feledlek percre sem,
Rigódal a fenyvesen.

Gyanta

Mint a fenyőn csorgó
Gyanta-csepp,
Úgy írom most hozzád
Versemet.

És a fenyő törzse
Dermedőn,
Most már mindörökre
Csupa könny.

Őszi szél fúj

Őszi szél fúj, felhő-kergető,
De ablakodon benéz a fenyő.

Egy kéz mindent szürke ködbe sző,
De ablakodon benéz a fenyő.

Sűrű ága oly integető:
Ablakodon benéz a fenyő.

Hirdeti, hogy biztatás fakad,
Bármi vészben zöldje megmarad.

Tavasza jön majd, fény-remegettő,
Mert ablakodon benéz a fenyő.

Ki vagy te?

Ki vagy te? – Zöld levél,
Fölötted összeér.

Ki vagy te? – Hús patak,
Eloltja szomját.

Ki vagy te? – Zöld fenyő,
Lelkedben csöndje nő.

Utak

Vannak utak, hol platán virít,
Máshol meggyfa vagy cseresznye nyit.
Mi, kedvesem, zöld fények bársonyán,
Ballagjunk csak a fenyőfák során.

Mézével a hársfa megtelik,
Virágját kis méhek szedhetik.
Merengjünk mi illatos tobozán,
Ballagjunk csak a fenyőfák során.

Piros almát napfény színesít,
A barackot darazsak lepik.
Mit érlel, mondd? Gyanta-könny, ennyi tán?
Ballagjunk csak a fenyőfák során.

Fenyő

Mit őriz minden leveled,
Esőt, vagy könnycseppeket?
És ha könny, ki könnyezett,
Ki hallgatása ez a csend?

Virágzik

A madarak egyszerre repülnek,
Téli ágon felenged a fagy.
Néma könnyek a szemedbe gyűlnek,
És virágzik az egész tavasz.

Titok

Nyárfa ezüst lombja
Int feléd,
Csillogásba rejti
Lényegét.

Arcodra szítál a
Porka hó.
Olvad, ami kézzel
Fogható.

Ág a patakvízre
Ír jelet,
Futó árnyát mégsem
Ismered.

Őrzöd arcát. Tudod,
Hogy ki volt?
Szívedben a legnagyobb
Titok.

A világ jelenségei elrejtik a lényegét. Vagy mi nem vesz-
szük észre? Kényelemből, sietségből, felületes- ségből nem
törődünk azzal, hogy megismerjük, ami igazán fontos. De mi
marad, ha eltűnik a mulandó, a hó elolvad, az ág vízre írt jele
szétfoszlik. Mit ismerünk meg, mit tudunk megőrizni azokból,
akiket szeretünk, akik szeretnek bennünket? Titokként idéz-
zük arcvonásaikat...

Átváltozás

Könnyű szél indul,
Csak a fény szinte,
A nyárlevelet
Alig érintve.

Megrezdül mégis,
Ezüstté válva.
Mely szél is, fény is,
Másik világba
Hajlik a nyárfa.

Fenyőág

Ablakod egészen benőtte,
Mutatja: ezer ága van.
És úgy ágazik szét a zöldje,
Mint ami már határtalan.

Földi létezésünk korlátozott, behatárolt, de valamilyen módon mégis áthajlik a határtalanba, a végtelenbe.

Vízesés

Vízesés zúg, s a kék vizű tóba
Pereg, pereg a könnyek olvasója.

Szeretet

Mit itt hagyott, él a szeretet,
Mint a tárgyak, betölti a teret.

Forrás

Sötétebb itt a kő, mint könny-nyomok.
A hegy mélyén forrás-tündér zokog.

Letört ág

Sötét fatörzs, fehérlő hófolt.
Karcsú madár, mely inni hajolna,
Egy törött ág hajlik le a hora.

Korona

Mint fakorona, minden élet
Ezer életet zár magába.
Borulj körém hát, kérve kérlek,
Legyél a létem koronája.

Csipkebokor

Valamikor egy dalfüzér
Indázott át kettőnk között.
Virágzó dallamok tüzén
Kinyílottak az örömek.
Sóhaj-levél borult sóhajra,
Dal-szirom borult rá a dalra.
És úgy tartotta a kezéd:
Tudtuk, hogy egymáshoz vezet.

Télbe fordult a ligetünk,
Az öröm-dal elhallgatott
Idézik, ami messze tűnt,
Bokor-ágon piros bogyók.
Akár egy vidám dal terem,
A fehér hó közt színesen.
De hol a kéz, mely tartja még
A szélben ingó dalfüzért?

Megcsillan a csend

A patak mellett kis erecske fut,
Erdőmélyen egybefoly szavuk.
A patak dörget vízeséseket,
S az erecskén megcsillan a csend.

Évgyűrűk

Évgyűrűk. A zúgást körbenötte
Az elnémuló erdő sűrű csöndje.

Rózsa

Emlékszel a kertben a rózsafára,
A harmatra, anyád mosolyára.

Csipkerózsa

Csipkerózsa, Csipkerózsa:
Álma csupa színes rózsza.
S a palotát elborítja
Rózsaszírom, rózsainda.
Rózsabimbó reá hajlik,
Ahogy az álmában alszik.

Rózsa

Nemcsak levél és szírom együtt:
A harmatcsepp, mely levelen gyűlt.
A szírom, melyen napsugár ég,
Füveken elsuhanó árnyék.
Lepke, mely virágját porozza –
Hajnali szél mind-mind a rózsza.

Letört róza

Hullik a harmat cseppje,
Melyen a nap szikrázik.
Levelét lebegtesse:
Szellő fúj, langyos, enyhe –
Csak a róza hiányzik.

Harmat hull

Harmat hull, szellő indul,
Hogy becézgesse enyhén.
S egy lepke megpihen most
A letört róza kelyhén.

Reméled

Eső zuhog, elmosni őszi jajt –
Reméled, hogy a rózsató kihajt.

Virágba lobban, ahogy annyiszor
Tette évek során a kis bokor.

Vigaszt, reményt fog teremni majd:
Reméled, hogy a rózsató kihajt.

Anyák

Rózsa nyílik, szőlők teremnek:
Utca-soron övék a kertek.

Az ő kezük ültette őket,
Virágshiromban ránk köszönnék.

S a titkán bánatnak, örömnék
Öntözni küldenék esőket.

Adj szívembe

Adj szívembe békességet
Békességet, csendességet
Csendességet, amely átjár,
Halkabban a holdsugárnál.

Mint ahogy az ág beszélget
Beszélget, suttog a szélnek
Szélnek suttog, mely átjárja,
Harmatot terít az ágra.

Az ág suttog a szélnek, a szél válaszol, átjárja a lombokat, harmatot terít a levelekre, beszélgetések szövik át a természetet, a csend, a harmat, a virágzás felel egymásnak. Ebben a csöndességben meghalljuk a szeretet vigaszt, békét hozó szavát.

Találkozás

Fűzfaágak, halkan
Lebbenők:
Átjár kék hajnalban
Lenge köd.

Elsuhan az élet,
Pára csak.
Könnyű lebegések
Szállanak.

Találkozunk. Ennyi:
Zöld rügyek.
Köd-sóhaj belengi
Csöndjüket.

Hús poháron olvad
Ajak így –
Ki az, aki szomjat
Csillapít?

Találkozások. A faágat köd járja át, valakinek a jelenléte. Rügyek bomlanak, egymáshoz ér a bimbók és a pára csöndje, aztán a köd szétoszlik, a rügyekből virágzás, gyümölcs lesz. Találkozásuk pillanatnyi volt, mint ahogy az ajak a pohárhoz ér. Mégis, ebben a pillanatnyiságban, mulandóságban van valami tartós, valami örök: csillapul szomjunk. Valaki reményt, beteljesülést ad, megőrzi futó pillanatainkat.

Kettős törzsű hárs

A folyóparton állt
A kettős törzsű hárs.
Vihar jön, s belevág
A villám-lobbanás.

És végigfut a seb,
S már viszi a patak.
Ezüstös levelek
Benne ragyogjanak.

Parton a fele-társ,
És ahogy fúj a szél
Ezüstös csillanás
Hullámokkal beszél.

Zúgásodban

Patak, aki visszatükröződ
A virágot a fényes fű között,
Napsugarat, égbolt fellegét,
Zúgásodban fenyőlomb nesztét.

A hárs két törzse a szellőben leveleinek csillanásával beszélgetett. A vihar a fele fát a patakba sújtotta, de a párbeszéd nem szakadt meg, a lomboknak a hullámok csillanása válaszol.

Párbeszéd az is, ahogyan a patak visszatükrözi az erdőt, az égboltot, a napsugarat, zúgásában a fenyőlomb suttogását.

Ezüst nyomok

Az utadon harmat csillogott,
Ezüst nyomok.
Valaki itt járt és biztatott.

Hűvös szellő, mint egy simogatás.
Mézízú, csodás:
Felzúgott a hárs.

Érezted illatát
Annak, ami láthatatlan:
Mert a világot lélek járja át.

Illatban, lágy szavakban
Átadja önmagát.

Derengés

Fenyő-lomb és páfrány-rajz, derengő,
Patak-kékbe oldódik az erdő.

A teremtet világ nem személytelen, szüntelenül érezzük valakinek a jelenlétét, róla vall a harmat csillogása, a hársfa zúgása, a virágok illata. Nem egyszerűen jelenlét ez, hanem önátadás, nekünk szóló üzenet. Észre vesszük, meghalljuk, érzékeljük-e?

Jel

Ez a világ titkos
Jelbeszéd.
Megfejtet-e virágok
Neszét?

Téli pusztaságból
Hirtelen
Kavargó fény, illat,
Szín terem.

Mert az égi váza
Eltörött:
Tavaszt a világra
Szerteönt.

Csend

Mint ki minden terhét levetette,
Fut a patak, s ballagok mellette.
Nem cseveg, csak egyet-egyet csobban,
Ez a hang is elenyészik nyomban.

Eltörött egy váza, de nem semmisült meg: virágai széthulltak az egész földre, vize tavaszi csobogássá változott.

A lélek csendje párhuzamosan fut a patak csendjével, de ez a kettős csönd már nem a magány csöndje, hanem az együttléte.

Tavas

Mi a tavasz? Az a szín,
Fellegen fakad?
Fény az erdő bokrain,
Sugár-akarat?

Vagy a földek illata,
Szereszét csapong –
Áradó vizek szaga,
Ez a tavaszod?

Hogy csivogó fecske szól
Házeresz alatt –
Külön nem lelek sehol:
S mindenütt te vagy.

Arany

A patak teste. Elfutó habok,
De nézd, mennyi kavicsot hozott!
S közöttük, mint harmat-permeteg,
Megcsillannak az arany szemek.

Látjuk a tavasz jelenségeit: színeket, fényt, illatot. De mi tulajdonképpen a tavasz, kinek a jelenléte árad szét a világon, virágzást, madárhangot hozva?

Meggyfaág

Színeiden, harsány
Vad világ,
Halkan hajlik halvány
Meggyfaág.

Tavaszkönnyű pírija
Színesít,
Az égboltra írja
Színeit.

Kérgét legbelülről
Járja át,
S kicsap teli rügyből
Pici láng.

Úgy lobog a fácska,
Érte ég.
Hitét a világba
Hintse szét!

Hajolj, versek titka,
Meggyfa-ág.
Teremjed meg tiszta
Vigaszát.

A rügy a meggyfaág hite, a fácska általa mondja ki magát, érte él. Ez a csöndes szelídség ráhajlik a harsány világra, akár a ritmusok, versek titka, melyeket valaki észrevehetetlen módon táplál, de a művészet, az alkotás mégis az ő győzelme.

Ígélet

Miből áll a fácska?
Érzed illatát,
Ahogy általjárja,
Teljes a világ.

Tavaszi virágzása
Bontja színeit,
Méhek halványsárga
Mézét keresik.

És kipattan zölden
Napra a levél.
– Hajnalod köszöntsem!
Szélben zsong, mesél.

Mégis több a fácska:
Nemcsak színe ég,
Nemcsak illat árja
Áramlik feléd.

Úgy bomlik a kertben,
Halvány sejtelem:
Ígélet, mely csendben
Gyümölcsöt terem.

Hogy kiteljesedjen,
Törekvés a lét.
Őrzöd a szívedben
Fák ígéretét.

Égő jel a fácska,
Mert nemcsak virág.
Istent megtalálja
Kibomló imád.

Csodálatos a tavaszi fa: meghaladja a pillanatot, hiszen a rügy virágzást ígér, a virágzás gyümölcsöt, mindig valami következőt, és ez a következő beteljesíti a megelőzőt. Merre halad ez a szüntelen folyamat? Erre az Isten felé rügyként nyíló imádságban kapunk választ. Az egyszerű fácska így válik égő jellé, a végső cél szimbólumává.

Friss hajítások

Friss hajítások, apró
Kezdetek,
Piros bimbók, fényes
Levelek.

Virágzással sűrűbb
Árnyakon
Ritkább lesz-e, mondd, a
Fájdalom?

Sárga rózsza

Virágzásod csobogva
Leomlik, sárga rózsza.
Zöld levelén a csendnek
A fények átderengnek.

Sárga tulipán

Bolyongtál az ismeretlen kertben,
Mint egy lélek tájára érkezetten.
Orgonafűrt, alkony gyúlt lilán,
Ragyogott a sárga tulipán.

Felleg-árnyon csillagfény derengett –
Ki virágot ültet, azt kerested.
A pillantást egy csillag sugarán:
És ragyogott a sárga tulipán.

Ki sűrűségbe színes bimbót oltott,
Bokor-árnyba csillogó fényfoltot.
Szellő indult, s hűvös vigaszán
Ragyogott a sárga tulipán.

Belépsz az ismeretlen kertbe, melyben csodálatos virágok
nyílnak. Nem ismered ültetőjüket, gondozójukat, mégis gyö-
nyörködhetsz bennük. Ismered-e azokat, akik virágokat, örö-
möt hoznak életedbe? Tudod-e, milyen nagyobb örömet köz-
vetítenek: keresed-e azt, aki a sziklára is magot szór?

Napsugárka

Termete, mint a sudár fa,
Neve így szólt: Napsugárka.
Növekedett, szépült szépen:
Égbolt kéklett a szemében.
Nevetett a napsugárra,
Neve ez volt: Napsugárka.
Napsugárral együtt nőtt fel,
És eltűnt az esti köddel.
Csillag-lámpás gyúl utána –
Merre járhat Napsugárka?

Szirmod a szél

Szirmod a szél messzire röptette,
Úgy feküdt, mint napsugár-darab.
Alig-rebбенő szárnyú őszi lepke –
Virág, mégis megtaláltalak.

Csillagok gyűjtják

Csillagok gyűjtják fényüket –
Milyen a világ nélküled?

Egemen hiányod ragyog:
Égőbben, mint a csillagok.

Futó vizen

A percek nem-hervadó csokra nyit,
És őrzöm már örök szobraid.
Szikla málik, csillag tüze fogy,
Csak ember-tettek halhatatlanok.
Ragyognak, mint alkonyati híd,
Futó vizen fényes szavaid.

Virágok sűrűsödnek

A kereszt körül virágok sűrűsödnek,
S a lelkedben illata sűrű csöndnek.
De egy napon majd virággá válhat,
Kék szíromként szétfoszlik a bánat.

Ezer pillanatot őrzünk, szeretteink ezer arcát, melyek nem
foszlanak szét, ragyognak bennünk, mint a futó vizen a nap-
sugár aranyhídja.

Nevenben

Ha jött valaki, megkínáltad,
Elébe tetted a tálat.
Mosoly, melyben napsugár él:
Mindig jutott egy plusz tányér.

Mint ahhoz a vacsorához,
Összegyűlni a csodához.
Nevenben hol ketten vannak,
Jelen leszek harmadiknak.

Terülj asztal

Mesebeli terülj asztal,
Mindig várt és mindig rakva.
Fehér bélű szeretettel,
Amellyel a lelkem telt el.
Ragyogott a tiszta abrosz,
Szállt a hívás: – Ülj asztalhoz!
Fehér abrosz lebbenése:
Megcsillan a felhők széle.
Harmattal száll szellő-sóhaj,
Beborítja csillagokkal.

A mozdulatod

Azt hiszem, az hiányzik:
A mozdulatod.
Nemcsak, amit adott,
Hanem: ahogy.

Ahogy a teát megkeverte,
Mely a lázat leverte.
Mint a bimbó az illatot
Küldi, míg szirma ragyog.

Az hiányzik: a mozdulatod.
Ahogy fölkinálad,
Átnyújtod, hogy ajkamhoz érjen,
A világot egy szelet kenyérben.

Kenyérszegés

– Keresztet vetni ne felejts el
A kenyérre, ha megszeged. –
És az egyszerű mozdulattal
Lelkünkbe Krisztus érkezett.

És ünnepi lett minden asztal,
S a szálló pillanat örök,
Mert eljön, aki megvigasztal,
Ha a kenyeret megtöröd.

Valaki erre járt

Valaki erre járt előtted:
Megigazított egy apró követ,
És út lett a vad sziklareneteg.

Valaki erre járt előtted,
S hídként a rohanó patakon
Keresztüldöntött egy fatörzset.

Valaki erre járt előtted:
Éretted mondott egy fohászt
Vezet az életeden át.

Ritmusok

Lágy ritmusok, gyantát könnyezők,
Ahogy átjárjátok a zöld mezőt.

Tivéletek árad a patak,
És szikráznak lélek-sugarak.

Alig rezdül, halkan zúgva csak,
Hajlítjátok a fenyő-sudarat.

Életed nehézségeiben segít valaki: megigazít egy kavicsot,
és máris tovább tudsz lépni.

A világot ritmusok járják át, érintésükre zöldbe borul a me-
ző, lüktet a patak, megcsillan a lélek, megrezdülnek a hatal-
mas fenyő-sudarak: a személyesség a legkisebbet és a leg-
nagyobbat is áthatja.

Hold utca hét

Csillagok gyúltak a szemében:
Ott lakott a Hold utca hétben.

És úgy járta e földi korzót,
Amerre ment, csillagfény porzott.

A mosolya szivárvány régen,
Ott lakik a Hold utca hétben.

Ahogy zöld ruhásra

Ahogy zöld ruhásra
Szórt a nap
Továtűnő, fényes
Foltokat.

Te mégy tovább árnyas
Fák alatt,
Vagy arcodon fény és
Árny szalad?

Hóesés

Kétféle élet
Egymásba fordul.
Őszi levélre
Szállongó hó hull.

Mesélt

Mesélt, mint ki tudja, kincset ad:
Mindig szépet, mindig aranyat.
Mint felhőkbe lebukik a nap,
De az égen sugárzás marad.

Csak patakot hallgatnék

Csak patakot hallgatnék hallgatag,
Tűnődve, hogy hová fut a hab.
Zöld fű között, amely már meder,
Vagy színes kavics-ágyon suhan el.
Csak hangodat hallgatnám hallgatag,
Hogy meséljen, akár a patak.

Régi erdő

Köréd gyűlnek suttogásaim
A sűrű csöndből, ha már nem leszek.
Kirügyeznek némaságaim –
A régi erdő így beszélgetett.

Csak később gyűltek

Csak később gyűltek fájdalom körém.
Így mesélted el az életet
A hangon, amely szinte énekelt:
Patak-dallam a múlt idő kövén.

Egy kertet látok, sugárzó végtelent,
Boldogságot, rezzenéstelent,
És pihenek nagyanyó ölén –
Csak később gyűltek fájdalom körém.

Felröppentek fehér madarak,
Virágot szedtünk és napsugarat
A kertben, hová egyre dőlt a fény -
Csak később gyűltek fájdalom körém.

Az első hóvirág

Ilyenkor már megkérdezted:
– Érzitek-e a tavasz illatát?
Üzenetét a réteknek,
Hiszen kinyílt az első hóvirág!

És szemed a távolba merengett,
Időn túlra, ahol felkiált
Patakparton az a régi gyermek:
– Nézd, kinyílt az első hóvirág!

Vakáció

Hányat alszunk? Számoltad: jön a jó
Szabadság, a Nagyvakáció.
Kirándulás és végtelen hegyek –
S a hétköznapi lett boldog készüllet.
Mint egy ünnep, máris ragyogó,
Verőfényes Nagyvakáció.

Bohóclepény

Torta, krémes, aprósütemény –
Legtarkább volt a bohóclepény.
A zserbón csillant komoly, barna máz,
De ő csupa színes ragyogás.
Apró pontok, szeplők, csupa fény,
Szinte táncolt a bohóclepény.
Kikacagott komoly krémeket,
Illatukba belénevetett.
Lekvár-ízű piskóta-kobold –
Érte nyúltunk, s mind-mind elfogyott.

Az együttlétet a szeretet teszi ünneppé. Így válhat az étel lelki táplálékká: aki elkészítette, örömét, vidámságát – önmagát adta át.

Tűz

Ágat harapott a fényes, falánk –
A kályhában hogy duruzsolt a láng!
Parázsba bújt, úgy lobbantotta szét
Hirtelen a szikrázó mesét.
Egyszerre föl, a kéménybe futott,
Ragyogással töltve kormos zugot.
S hogy kicsapjon kedve szertelen,
Tűz-sziporka, a háztetőn terem.
S komollyá válva – ilyen változást!
Úgy inog, akár egy sötét palást.
De ki viseli – azt nem tudhatod:
Szélbe foszlik, csillagon túl ragyog.

Kirándulás

Egy félnapos kirándulás –
A város zaját magunk mögött hagyjuk.
Szárnyal velünk boldog kacagás,
Add a kezed, hogy együtt szaladjunk
A völgy felé, hol csillan a patak,
Forrás öntöz nagy páfrányokat.
És az erdők lelkének a tükre:
Harangvirág pillant a szemünkbe.

Ki az, aki gyermekkorunkban mesélt nekünk? Emléke lobog, mint a láng, de ismerjük-e szeretetének titkát, teljességét?

Te tartasz meg

Mert magamban megőriztelek,
Tartalak, mint virágzást a csend.
Szivárvánnyal gyöngyöz ablakot:

Tartalak, üveg a harmatot.
Akár fényt a tavasz-levelek,
Amíg sárga barka-por pereg.

Mert a lelkem eggyé vált veled,
Te tartasz meg, örök szeretet.

Fénytörés

Magányos mezők –
Úgy emlékszem, hogy együtt jártuk őket.
Pedig csak az emléked erősebb,
Mely elborítja az emlékezőt.
Kristály-tükör kettős fénytörése:
Emlékezem az emlékezésre.

Az anyagi és az anyagtalan valahogyan összefügg, a csend a virágzást tartja, az áttetsző ablaküvegen megülnek a harmatcseppek, a tavasz-leveleken megcsillan a fény, akár a sárga barka-por. Így tartja a szeretet is a lelket, végtelenül finom egyensúlyban, összecsengésben.

Hófalt

Elmondanám, figyelj hát csendben,
A hófaltot, mely ott virít,
A hófaltot a rengetegben.

Sötét törzsek között dereng,
Akár napfény a fellegekben.
A vigasztaló szeretet:
Hófalt a roppant rengetegben.

A patak és a tó

Habjaid ezüsten iramlanak,
A messzeségbe hová futsz, patak?
– Sötét bércek kék magaslatán
Beleömlöttem, tó volt a hazám.
De megdördült a szikla-meredek,
Hazám széthullt. Egy tavat keresek.
Én ő leszek, s ő egészen én:
Égbolt csillan fényes tükörén.

Havaseső

Eső hull, hó pihéje?
Félig ez, félig az.
A bánat könnycseppjébe
Halk öröm havaz.

Nem szűnik meg

Úgy fut tovább az ember-élet,
Mint folyó szakad ezer ágra.
Mint szél, ha erdővel beszélget,
Mindent betölt a suttogása.

Mert nem szűnik meg jelenléted,
Csupán kiárad a világra.
Kövön csobbant, most szerteszéled,
Véle zsongnak tavaszi rétek.
Tükrén csillant egy kis levélnek:
És lett az erdő fény-ruhája.

A Lehel-téren

Itt álltak már akkor is e házak,
A torony, melyen szemed megpihent.
Más volt a lomb, más volt a madárhad,
De szívembe hullámszik a csend.

A csend, amely úgy ringatta a lelked,
Ahogy engem ringatott karod.
S a csendben, mellyel léted már betellett,
Fényes ágat ringat sóhajod.

A szeretet határtalansága: egy apró csillanás mindent be-
ragyog.

Százezer virágzás

Könnycsepp, mi emberarc volt, és tovaftutó zápor.
Szellő zúg, ez maradt meg a kedvesed szavából.
Néztél rá, úgy figyelted, akár az egyetlenre –
Egyetlen titka szétfut, rejtőzik százezerbe.

A lomb ma véle suttog, harmat omlik peregve,
A tó, mint színezüst folt, szivárvány fut remegve.
A kéz még összefonná, mi ezerfelé vásott:
Egy bimbóvá sodorná százezer virágzásod.

Érintés

Egy könnyű érintés. A menni készülőé,
Mint ha szél fúj, mely egy pillanat,
S az eltűnése a folytonosság.
Mássá lesz, és ugyanaz marad:
Tovaszáll és szüntelen kísér,
Illatot hoz ugyanaz a szél.

A csak nekünk szóló szeretet végtelenül gazdag: virágzása az egész erdőt elborítja.

A szél titka: szüntelen távozás és jelenvalóság, miközben elszáll, illatot hoz, melyben érzed állandó kéz-simítását, jelenlétét. Valami az örökkévalóságból: ami eltávozik, mégis veled maradhat?

Hívás

Mi elválaszt: a bőr, a héj, a kéreg,
Határa a benti löktetésnek,
És amelyet megsimít a szél.
A halk hívás: olvadj át a térbe,
Akár a fény hullámozó zenéje,
A Szeretet, mely önmaga a tér.

Itt van

A homok, amely hangtalan pereg –
Őrizheted az ember-életet?

Emlékére táblát állítasz,
Azt gondolod, ez talán vigasz?

Mert ő már a végtelenbe tér,
Itt van, s nincs itt, akárcsak a szél.

Hová árad a létezés? Hiszen a körvonalak, a bőr, a héj, a kéreg eltűnnek – hol lelhetjük meg végleges otthonunkat? A testi létezés a térben helyezkedik el, de van, ami teljesebb: ez a szeretet, mely az egész létezést körülöleli – benne élünk, mozgunk és vagyunk, létezésünk teljessége ebben a dimenzióban valósulhat meg.

Párbeszéd

Ki mondhatja ki azt a szót:
Az egyszerűt, szívig hatót.

Azt, amely félig hallgatás még:
Születő szeretet-ajándék.

Szél-sóhajt levél csillanása –
Fogadja lelked hallgatása.

Mint felhő

Mint felhő, arcod fölé szállnék,
Csupa fény, nem csupa árnyék.
Bejárnám a rétek selymét,
Sziklaszálon lengedeznék.
Hullna záporcseppem sodra,
Felcsillannál mosolyogva.

Szó és hallgatás, ahol a kimondatlan éppoly fontos, mint a kimondható. Csak a szeretet képes ezen a nyelven beszélgetni, hiszen a szó általános jelentéseket hordoz, de a szó csöndje a másiknak, a társnak szól. Olyan ez a beszélgetés, mint amikor a szél-sóhajra a levél néma csillanása felel.

Zápor

Mint győzhetetlen mosoly, árad,
– Habár a zápor még szakad –
Úgy porzik a szomjas világra
Ezer forrásból fény-patak.

Fölöttünk még felleg sötétlik,
De a fák lombja már ragyog.
Az égen felderül egy kék csík,
S egy rigó boldog dalba fog.

Kié a szín?

A virágszirom, amikor feléd nyit,
Megérzed egy percre illatát.
De teljességét, amely egyre érik,
Tékozolva szélnek adja át.
S kié színe, mely szüntelen fehérlik?

A természet mintha szüntelenül tékozolná kincseit. Megcsap a virágillat, de továbbhaladsz, csak egy percig a tiéd. Kinek szól hát az illat, kinek szól a virágzó rét szüntelen fehérsége, ki az, aki ezt a csodálatos áradást minden pillanatban képes befogadni?

Triptichon

Nemcsak felejtés. Mert rögtön a nagyobb
Élettel telik, mint mit elhagyott.
S a földre mintegy visszatöltheted,
Kristály-kehely, a fölösleget.
Ahogy fellegből hull a könnyű zápor,
Vagy illat száll a túl-dús virágzásból.

Mert nem csupán a körvonal a lét.
Mi elválaszt és ami elhatárol
Leoldódik, mint esetlegesség,
Akár egy könnyű fátyol.
S a végtelen hullámvázba lépve
Halk gyűrűzés, magad vagy a béke.
Tovafutó, tiszta fogalom,
A Szeretet örök tündöklése.
Csillagfényként ragyogtat az Ünnepe,
Mely itt a földön benned testesült meg.

És léted egyszerre kiterjed,
Mint templomhajó, roppant termék.
A könny, amelyben fölragyogtál,
A szenvedésed Isten-oltár.

A hűsítő záporcsepp, a virág illata valaminek a fölöslege,
valaminek a túláradása: a felhők már nem képesek tovább
tartani a cseppeket, a virágszirmokból előhullámszik az illat.
Így válik teljesebbé létezésünk is, mint egy kicsorduló kris-
tálykehely, mert amit végső búcsúnak gondolunk, az telje-
sebbé válás, az esetlegesség leoldódik, nem lesz többé ha-
tár közöttünk és a végtelen Szeretet között.

Vízililiom

Gyökeret vesz, és indul messze tájra,
Immár vízi virágzás legyen.
Patakoknak és tavaknak csodája,
Mélység fölött ringjon csendesen.

Úgy sodorja a szeleknek árja,
Csillagfény, mint harmatcsepp, pereg.
Illata egy harang kondulása,
Roppant ércből, amely csupa csend.

Harmadnapon

Élete már patak, virágok és fénysugarak.
Szétterjed, hogy létünk kapjon körvonalat.

A magból zöld növény lesz, hullámzó búzatenger,
És kéklő végtelenje ragyog csillag-sereggel.

A vízililiom a mélységek fölött lebeg, nem kötődik szilárdan egy ponthoz. Így oldódik el földi létezésünk is, megindul a végtelenbe. A virágillat szüntelen áradása éppúgy betölti a teret, mint a harangzúgás, mintha valakinek az üzenete lenne. Csöndünk kell legyen ahhoz, hogy meghalljuk, csöndünk, hogy válaszoljunk.

A szétáradó, önmagát átadó szeretet segít abban, hogy létünk körvonalat kapjon, megtaláljuk helyünket a világban.

Hol a csillag?

Mi a harangok jelenléte
Csendülő érc talán,
Vagy a csengés, mely szétfut a messzeségbe?
Gondolkoztál a virág illatán?

A test, amelyből messze száll a lélek,
Kié a szél? Hol fakad az ének?
Zeng a világ, isteni dicséret –
Hol a csillag, mely szemedbe nézett?

Május

Zöld levélen szírom-hó ragyog,
Virágos Május volt a hónapod.

Bomló rügyek, patak-nevetés,
Ígéret és beteljesedés.

Szétfoszoljon ködös bú, konok –
Virágos Május volt a hónapod.

A harang csendülő érce és a messzire szálló harangzúgás, a virág és a szélben messze szálló illata, a csillag és a fénye – ki fogja egybe a testet és a lelket, hogyan nyilvánul meg a jelenlétünk, ha a kettő szétválík? Túl az anyagi valóságon, mi az emberi létezés lényege, ami nem múlhat el, nem foszolhat a semmibe? A világ Istennek zeng dicséretet, ebben a himnuszban feloldódnak a kétségek.

Ki őriz?

Az emlékük csak bennem lobban át?
Elmúlna minden, ha én nem leszek?
Barátságok, szerelem-csodák –
És nem ragyogna a tekinteted?
Úgy őrizlek, akárcsak a fák
Az alkonyat pirosuló sugarát –
De mindnyájunkat ki őriz tovább?

Rád gondolk

Rád gondolk. Könny a szememen,
Záporcsepp az ablaküvegen.

Harmat

Harmatcsepp a végtelen rétre,
Visszatérsz a nagyobb létezésbe.

Zápor

Hulló zápor, s a rét kinyílik szebben –
Mért kell könnycsepp, hogy kiteljesedjen?

Búcsú

Leoldódsz, mint elsikló hajó,
Amely messze fut a kikötőből.
Hullám kísér, halkan csobbanó:
Egy pillanat a végtelen időből.

Vándor

Marasztottuk volna még a vándort,
De szemében csillanó hegyek,
És az arca csupa búcsúzás volt:
A másik tájra már megérkezett.

Árnyak öble

Ez itt az árnyak öble. A suhanó hajóké,
Kik voltak, s nincsenek már. Az árapály, a holdé,
Míg hullámot emel, a tengert egyre járják,
Vitorlaként feszítve könny-fátyol zivatarját.

Ne érintsed

Ne érintsed immár fájdalommal –
Arca köré hullt a sűrű fátyol.
Megsértenéd, hogyha félrevonnád,
Nem tiéd már: övé lett a távol.
Leoldódott, fényes folyó-szalag,
Az életedről, s messzire szalad.

Mint mikor

Mint mikor a kezét
Keresi a kéz,
Idézi képedet
Az emlékezés.

Mint mikor a kézen
Elpihen a kéz,
Egy szellőben érzem
Szíved melegét.

Szivárvány

A költészet valami más volt,
Valami tétova remény.
Hajolj a tiszta forráshoz:
Ez a költemény.

Hogy ami elpereg szerte,
Az legyen drága kincsed.
Égi és földi egyszerre,
Felhő-rajz, fény-tekintet.

Hogy ami széjjel foszlott,
Patakvíz, harmat cseppje,
A sötétlő égboltot
Szivárvánnyá teremtsé.

S ami világot jár át
A magányos kereszten:
A szeretet csodáját
Add, hogy megénekeljem.

Van egy dal

Van egy dal
Aki te vagy
És van egy dal
Ki én vagyok.

A két dal
Már ugyanaz
Mert én vagyok
A dallamod.

Bár messze vagy
Én jól tudom
A dallamod
Eldúdolom.

Egyszerre csak
Itt vagy velem
A dallamod
Verset terem.

Mert van egy dal
Ki én vagyok
Szél dúdolja
A dallamot.

Az életem
Ha messze hull
Kétféle dal
Összesimul.

És dalolunk
Egyszerre majd
Mint hogyha zúg
Szél és patak
Mint hogyha zúg
Szél és patak.

Rügyfakadás

Tavaszhátra ezer titkot
Szél-sóhajban küld az ég.
Ki érti a virágszirmok
Hullásának ütemét?

Mellyel az ág dúsan nyílt,
Nyújtva termő tenyerét,
Ki tudja a virágszirmok
Hullásának ütemét?

Ki varázsolt havas tájra
Új rügyekbe gyűlt reményt?
Virágszirmok fakadása
Mit érlel gyümölcsként?

Rügyező almafák

A kertben az almafák rügyeznek,
Ezer fehér viráguk vakít.
Ennyit kérek: valaki gyűjtse egybe
Az összes éjszaka csillagait.

Emlék lobban a virág-tüzekbe,
Ezer tavasz hogy egyszerre nyit.
Ennyit kérek: valaki gyűjtse egybe
Az összes éjszaka csillagait.

Együtt ragyogjon, kiteljesedve,
Akár egy roppant diadalív.
Hajadba fonnám, füzérbe szedve,
Az összes éjszaka csillagait.

Az emberiség koporsója

Az emberiség koporsója,
A Föld, köreit egyre rója.
A néma csillagok között
Száguldnak véle kék ködök.

Üdvözlégy

Üdvözlégy, Mária, malaszttal vagy teljes,
Ki az Úristennek voltál engedelmes.
Angyal hangja zengi, csillag fénye gyullad,
Mária, Mária, tevéled az Úr van.
Az asszonyok között lettél immár áldott,
Méhedbe fogadtad a világ-megváltót.
Hordoztad a terhét, keresztjét hordozza,
Mária, Mária, kivirágzó rózsa.
Fájdalommal szülted lelkünk öröme,
Golgotai úton kiserkent a vére.
Hogy születés legyen, ne halál a végünk:
Mária, Mária, imádkozzál értünk.

EMBERSÉG ÉS SZENVEDÉS

Eutanázia

A kórházban is kialakulnak a társadalmi tagozódások, a hierarchiák, éppen úgy, mint a kinti életben. Csak éppen a rendező elvek mások: mások a hangsúlyok, más az, ami fontossá válik. Függ ez persze attól is, milyen természetű, egészségi állapotú betegek kerülnek egy kórterembe. Közösségek, szinte zárt kasztok alakulhatnak ki, melyek az összetartozás érzésében keresnek védelmet. Talán saját félelmeik, magányuk elől is.

Most éppen társalgás folyik, a téma ugyan összhangban áll a környezettel, mégis megdöbbenő és szívszorító: az eutanáziáról hangzanak el megállapítások. A társalkodók köre az egészségesebbekből kerül ki: ők azok, akik biztosan tudják, hogy pár napon belül hazakerülnek, esetleg csak kivizsgálásra feküdtek be. A beszéd egy árnyalattal hangsabb a kelleténél – mintha azt bizonygatná: ők úgy tárgyalhatnak ilyen témákat, mint a teljesen egészségesek, őket a dolog csupán elméleti szempontból érdekli. Nem úgy, mint azokat, akik naphosszat csak némán fekszenek ágyukon: kedvük, erejük sincs a magasröptű beszélgetésekben részt venni. Csoportot alkotnak ők is, habár látszólag egyedül vannak, senkihez sem szólnak, még látogatáskor is csupán szemük fényesedik meg, a kérdésekre egy-egy nehezen kisajtott szóval válaszolnak, inkább csak hallgatják az otthoni híreket, arcukon sóvárgás és lemondás ül egyszerre. Más dimenziókban élnek, de ezt a látogatók alig értik, úgy tűnik, ilyen állapotukban is, vagy talán éppen ezért, ők értik jobban a kin-

tieket, ajkukon rebbenő mosollyal igyekeznek nyugtatni őket. Magányuk azonban csak látszat, mélyebb közösség fűzi őket össze, talán azon a töviskoronás képen keresztül, melyet egyikük az éjjeliszekrénye fiókjában őriz. Mert hiába van a fiókban az a kép, olyan, mintha ott ragyogna a fehér falak Veronika-kendőjén, mikor végigfut rajtuk a hajnali napsugár.

– Én azt mondom, ha az ember odaér, hát dönthesse el, hogy akarja. Ne mások mondják meg neki, szurkálják össze-vissza azokkal az infúziókkal. Mit használ az már – tekint a hang tulajdonosa az ajtó melletti ágyra, ahol bizony négyóránként cserélik az infúziót.

– Egy véleményen vagyunk. Nekem is úgy fáj az idegem, de szerencsére a doktor úr elmulasztotta. Hát én nem is tudnám, hogy mit csinálnék, ha mindenem úgy fájna. Akkor már, azt mondom, nem érdemes – szól az emeltebb hang talán annak a jajgatásnak is, mely az ablak mellől ütemesen csak segítségért rimáncodik, fél-öntudatlan állapotban. De nehéz is a többieknek az ilyesmit elviselni.

– Hát persze, hogy nem – kapcsolódik be egy harmadik hang, egy méregzöld pongyolából, már kifelé indultában, mert itt bent nem szabad dohányozni. – Én most kivizsgálatom magam, mert kell az a generélozás, mint az Opelnek, mert az van nekünk, már hat éves, de jól bírja magát. Aztán megyek haza, vár a menyem, az unokák, kell a segítség. Amíg bírja magát az ember, addig éljen. Azután már minek?

– Én is úgy vagyok ezzel. El se fogadnám, hogy engem kiszolgáljanak. Mindenki elfoglalt, megvan a maga baja, nem könnyű az élet, az ilyesmit meg kell bizony érteni -vet az újabb hang egy szemrehányó pillantást a betegebbek felé, mintha azok csupa értetlenségből, a maguk kényelmére fekdünnének itt.

Mert bántó éle van ennek a társalgásnak, amely a magatehetetlenek felé irányul, akik megfordulni is alig tudnak se-

gítség nélkül. Ők, az egészségesek, elkülönülnek ezektől, igaz, pohár vizet visznek nekik, de hangsúlyozva, átélve cselekedetük jelentőségét. Most aztán meg is fizettetik. Mert ők nem olyanok, akik másokra szorulnának, nem is kerülhetnek ilyen helyzetbe. Pedig az elkülönülési vágnak ez a megnyilvánulása száralmas, hiszen ők sem a semmiért vannak kórházban. Meg aztán csak itt látszik meg, milyen vékony az üveg egészség és betegség között. A komoly baj hirtelen is jöhet, egy hét alatt is leverheti lábáról még a legerősebbet is, mit ér hát a dicsekvés. Maguk is érzik ezt, mégis, most már akartan hangsúlyozzák az együvé tartozást, hogy igenis, ők az egészségesebbek, akik nem okoznak gondot másoknak. Szóltak is az imént a nővérnek, hogy az egyik beteg egész éjjel jajgatott, csak hajnal felé csöndesedett, nem tudtak pihenni. Mégiscsak felháborító, ez végülis kórház, itt csendnek és nyugalomnak kell lennie. Aki nem idevaló, az nem idevaló.

– Szóval, dönthessem el szabadon! Egy injekció, aztán vége, magamnak se, másoknak se okozok több bajt – csattan föl a méregzöld pongyola, és fejét hátravetve, néz közül a kórtermen: van-e ellenvetés?

De összerezzen, mert nem várt helyről, a kómában fekvő ágya felől jön a válasz, alig hallhatóan, mint aki csak magának beszél:

– Csakhogy akkor lesz-e olyan állapotban, hogy dönteni tud?

A néni második napja feküdt eszméletlenül a konyha kővén, mikor a szomszédok kihívták a rendőrséget, azok meg a mentőt. Hiszen a lányához készült, hogy elutazik, de valakinek csak eszébe jutott, hogy elmenni nem látták, búcsúzni sem búcsúzott, hátha valami baj van. Agyérgörcs, vagy súlyosabb, a vizsgálatok majd kiderítik, mindenesetre, itt, a kórházban csak jobb körülmények közé kerülhetett, mint amilyen a kő volt, még akkor is, ha a zsúfoltság miatt csak pótágyat kaphatott. Mert itt, ugye, legalább a tápláléka megvan, joghurtot hoztak neki, azt könnyebb megenni, dehát a két nap alatt úgy elgyengült, hogy érte sem tud nyúlni. Délelőtt hozták be, a joghurt ezüst fedele még két óra múlva is ott csillog a szekrénykéjén, bontatlanul, elérhetetlen távolságban. Dehát az ápolónőnek ezer dolga van, nem tud még azzal is foglalkozni, hogy megetesse, amúgy is látnivaló, hogy mindegy már szegénynek, még ott fulladna meg, ha erőltetnék. Így aztán hamarosan a déli adag is odakerül a korábbi mellé, megint csak azt kapott.

Egyik beteg azonban nagy nehezen felül az ágyon – mert ez a súlyosabb esetek kórterme – felkel, odalép hozzá, felbontja a dobozt, kiskanalat vesz, feltámasztja a néni fejét, és etetni kezdi. Felszakadó sóhaj és a szempilla hálás rebbenése a válasz. Vacsorakor már maga támaszkodik, mintha az arca is pirosabb lenne. Éjjel azonban hirtelen felriad: hová is került ő? Hirtelen tájékozódni sem tud, igen, mintha rosszul lett volna, de mi is történt azután? A visszatérő emlékezet a villanykapcsolót keresné az ágy mellett, de a kéz csak a levegőben tapogat. A félelemtől, bizonytalanságtól meggyorsul a lélegzet, kapkodva szedi a levegőt. Társa, mintha csak fi-

gyelte volna, ismét mellé ül, szól pár megnyugtató szót, biztatja: csak ütemesen, nyugodtan lélegezni, nincs semmi baj. Még a kezével is mutatja az ütemet a kék lámpa félhomályában. A derengésben is látszik, mosoly fut a mozdulatlan arcra, amivel a törődést köszöni meg: a légzés valóban nyugodtabbá vált. Nemcsak a görcs oldódott, hanem a magány fél-elme is – hányszor élhette át ezt a padlón fekve! Egy életen át, annyszor adott, sokat és sokaknak, de most egyikük sincs itt. Ki külföldön, ki másik városban, ki elfoglalt – jólesik akkor a törődésnek, emberségnek a morzsája is. Hiszen látja ő, még ebben az állapotában is jól látja, hogy a beteg társnak is fájdalmai vannak, mégis felkel, törődik vele. Hát hogyné lélegezne ütemesen, nem bánthatja meg a másikat, ha már vette a fáradságot magának. A tapintatnak ezeket a szálat az egészséges talán észre sem veszi, lesodorja magáról, mint a pókhálót, itt azonban, ebben az éjjeli csendben, az életet jelentik. Hiszen, amit a társa ad – mert már a társának érzi – tízszeresen számít, a saját baját kell először legyőzze, hogy őrajta segítsen. De talán éppen ezért van sokszoros ereje az ilyen segítségnek.

Így aztán sikeresen eltelt az éjszaka, mert a siker az, hogy az éjszakára hajnal következik, és nem nagyobb sötétség. Délutánra talán a lánya is megjön, biztosan értesítették, az ország másik végében lakik, neki sem könnyű. Hanem az ápolónők, úgy látszik, nem nézik jó szemmel a hatáskörükbe történő beavatkozást. Hiszen joghurtot, életet és halált csak ők oszthatnak – talán kritikának vették a beteg társ tevékenységét. Mert ugye, vizsgálatra kell mennie, a vizsgálatra pedig fel kell készíteni, mert mit szól majd a doktor úr, de már megint nincs az ágyában, pedig fel se kelhetne, ugyan hol lehet? Az az ápolónő, aki most bejött, látja ugyan, hogy két ágygal arrébb segédkezik a keresett személy, de azért jó hangosan kiáltja a nevét, benne van ebben a kiáltásban már a rendre-

utasítás és a szemrehányás is. Mert rendnek és fegyelemnek kell lennie, az imént is rá kellett szóljon egy betegre, az is ágybanfekvő, a mocskos papírjait az ágya alá dobta, igaz, tanárnő volt, de hát annál inkább rendet kellett volna tanuljon, most meg befordult a fal felé, rázkódik a válla, de nem baj, itt az ápoló mindenért felelős, hát szól, ha kell. Ezt a beteget is, mindjárt viszik a szemészetre, és nincs a helyé.í, így nem lehet kórházban viselkedni.

Csöppent is dupla adag atropint a szemébe, úgy, hogy két napig nem lát tőle. Hanem a nénit azért továbbra is megeteti, már egy könnyű levest is hozhattak neki.

A kórházak az alulfinanszírozottság következtében infrastrukturális nehézségekkel küzdenek. Ennek a szépen hangzó mondatnak, habár igaz, mégis az a baja, hogy az egészségesek oldaláról fogalmazza meg a problémát – mondjuk úgy, ahogy egy politikai vitában elhangozhatna. A betegek számára, különösen a súlyosabb eseteknél, nem válik külön az ellátás orvosra, laboratóriumra, infrastruktúrára. Számára mindegy, hogy az ápoló, a betegszállító vagy az orvos az, ahol a finanszírozási nehézségek problémákat okoznak. Mert ha egy küszöb, egy lépcső vagy a kezelőasztal túl magas – valóságosan és képletesen is – és nem segítenek átlépni, feljutni, az ellátás egészéből marad ki, vagy veheti csak számára aránytalan nehézségek árán, megalázó módon igénybe. Mert ha az ellátás egyes rétegei elkülönülnek egymástól, mint a fehérje a vizeletben, vagy a vérsavó, akkor a rendszer egészének működése bomlik meg, és már nem lehet tudni, hogy a beteg betegebb-e, vagy az ellátást biztosítani hivatott kórház. Mert a kórház a beteget vizsgálja, de ugyanígy próbája a kórházi ellátásnak a beteg is. Fülembre cseng egyik neves professzor megállapítása: – Mit beszélnek annyit a betegellátás szétveréséről, szétesik az magától is – mondotta ezt egy kórházi részleg felelős vezetőjeként. Ezek után az ápolónők, takarítónők megnyilvánulásait már talán fölösleges is idézni. A professzor persze mindemellett nemzetközi hírértudós, és méltán, hiszen a katedrán valóban érvényre jut tudása, de vajon ennek a betegek mennyi hasznát látják? Különösen azok, akik arra a leginkább rászorulnak. Mert ami az egészségesebbnek esetleg csak bosszantó hiányosság, az a súlyos betegek számára tragikus következményekkel is jár-

hat. És tragikus következmény az is, ha valaki becsületben végigélt élet után méltatlan, megalázó helyzetbe kerül. Túl vagyunk már azon, hogy Semmelweis Ignác hazájában szólni merészeljünk azért, hogy a takarítónő – merő szívességből – a mosdókagyló kitisztítása után ugyanazzal a ronggyal átörli az éjjeliszekrényt is. Elvégre természetes jelenség, hogy a kórházak saját mikrovilággal és baktérium-tenyésztéssel rendelkeznek, olyan ez, mint a természeti csapás, nincs mit tenni ellene, majd segít az antibiotikum. Már ha segít, mert kifejlődtek már a szokásosnál ellenállóbb baktériumtörzsek is. Hát ezért is kell üdvözlönnünk azt az elképzelést, mely lehetőség szerint csökkenti a bennfekvést, a vizsgálatokat inkább ambuláns módon végzik el. Csökken így a rizikófaktor, az bizonyos.

Mert hát az orvos sem mindenható, a makacs fertőzést nem minden esetben tudja leküzdeni. Mindenható viszont a betegszállító, hiszen betegszállítóból hiány van, tehát meg kell becsülni, szólni nemigen lehet neki. Vagy ha lehetne is, ugyan miért tartozna az az orvosra, hogy a betegszállító munkáját megszervezze. Ennek következtében aztán a vizsgálat után várni kell, míg a kórterembe visszaviszik az embert. A jobb állapotban levők számára a várakozás csak kényelmetlen, habár akit tolókocsin kell vigyenek, az aligha tartozik az egészségesebbek közé. Mint ez a súlyos beteg – van már bizony egy órája is, hogy a szemeszetről az ápolónő kitolta a folyosóra. Nem lenne ugyan a dolga, mert a betegszállító dolga lenne, ahogy el is magyarázza két kolleganőjének a folyosón. Felháborodásukban egy cigarettát is elszívnak. Hiszen az, hogy a kórterembe is visszajuttassák a beteget, már végképpen nem erre az osztályra tartozik. Az ő dolguk csak a szemvizsgálat, de nincs szemük arra, hogy az egész beteggel törődjenek, időpontok megszervezéséről nem esik szó. Elég elfoglaltak így is.

A beteg számára pedig minden perc egy örökkévalóság, mert fájdalmai pillanatonként fokozódnak, csonttritkulásos tagjait egyre jobban nyomja az amúgy sem túl kényelmes hordágy. Mellette ápolónők, orvosok jönnek-mennek, rá sem pillantanak. A beteg a kórház közepén teljesen magára marad. Rosszabb ez a magány, mintha teljesen egyedül lenne. Jobban érzi tehetetlenségét, azt, hogy tárggyá változott, aki-vel nem törődnek. Kizáródott az életből: annyit sem számít már, mint a hordágy, amelyre ráfektették. Az izgalomtól, tehetetlenségtől, szégyentől, hogy vele így lehet bánni, felszökik a cukra, reszketni kezd, csaknem leesik az ágyról.

Egy arra haladó beteg szól egyik ápolónőnek, amire az végre orvost hív. Próbálják itatni, de a víz nem megy le a torlán, visszaköhögi. Kap gyorsan egy nyugtató injekciót, úgy látszik, hogy az idegei sincsenek rendben szegénynek.

PIÉTA

Művészettörténész barátommal gyakran indulunk képzeletbeli kirándulásokra távoli országok műemlékeinek birodalmába. Nemcsak olcsóságuk, kényelmük miatt vonzóak ezek az utak – hiszen a költséget mindössze egy pohár feketekávé jelenti, melyet példáulgyakori olasz barangolásaink során capuccinonak készítünk. Érdekesesek ezek az utazások azért is, mert a képzelet kiegészíti a valóságot, bizonyos értelemben többletet jelent, habár, természetesen, nem pótolhatja az eredeti élmény varázsát. De jobban el tudunk merülni a háttérbe, azoknak a kérdéseknek az elemzésébe, melyekre a helyszínen talán nem lenne idő, hiszen vár az újabb látnivaló.

Tehát megfőztük a capuccinot, és megkezdjük sétánkat az alkonyodó Rómában a Szent Péter téren, a bazilika irányába. A tér egymásba kapcsolódó ívei, a Bernini által tervezett kettős oszlopsor nagyvonalú könnyedséggel vezet az épület felé. Halk csobogás üti meg fülünket: mintha az építészeti formák játéka oldódott volna a vízcseppek muzsikájává.

– Hiszen tudod, az építészettel kapcsolatban szokták már-már közhelyszerűen megállapítani, hogy megfagyott zene. Hát ebben a nyári melegben, Maderna szökőkútjainak csobogásában kissé felolvad – mosolyodott el barátom, amikor a tér részleteit felsorakoztató beszélgetésben elhaladtunk a szökőkutak mellett. Mintha ezek az apró csendülések szüntelenül mérnék az időt, kiegészítve a középen álló obeliszk némán tovább forduló árnyékát. Nemcsak a friss víz üdít fel, amelyben megmeríthetjük kezünket, sőt a kút oldalán található csapból ihatunk is, hanem ez a csevegő hang is szinte

megszólít, mintha a fények és árnyak láthatatlan óraműve csendülne meg benne, tanusítva, hogy a szobrok, oszlopok feszülése azt az élő energiát őrzi, amely valaha létrehozta őket.

Beszélgetésünk pár pillanatra megszakad, gondolatainkba merülve haladunk fel a lépcsőkön. Innen már nem látszik a kupola, egyre jobban fölénk magasodik az épület homlokzata, csak most tűnik fel, hogy milyen hatalmas arányokról van itt szó. Nemcsak építészeti arányok ezek, az egyetemes művészetben a világ emelkedik Isten felé. Büszkén, és mégis megőrizve az alázatot, mintha az alkotók azt is érzékeltetni akarták volna, hogy mindez csak előképe egy nagyobb, teljesebb létezésnek, de amelyről ezek között a falak között több sejtésünk lehet. Nem öncélú ez a monumentalitás, hanem valakinek meg akarja mutatni az emberi szellem nagyszerűségét. Egy nagyobb templomhoz kapcsolódnak ezek a falak, ezért nem sivarak és magányosak, mint a modern kor monumentális építészetének sok alkotása. A boltívek Isten felé hajlanak, az arany csillogás őt idézi. A monumentalitás azonban nemcsak a hatalmas építményben van jelen. Barátommal egyszerre pillantjuk meg Michelangelo Piétáját – azaz, képzeletbeli kirándulásunkon egyszerre kezdünk beszélni róla.

– Többször láttam már Michelangelonak ezt a fiatakori művét, 1500-ban, 25 éves korában fejezte be, de mindig új erővel ragadott meg. Sokáig nem tudtam megfogalmazni, miért. Lezárt, tökéletes, mégis nyugtalanító, mintha valamilyen különös üzenete lenne, melyet meg kell fejtenem.

– Rám is így hatott ez a szobor. Mintha előzmények nélkül született volna, mintha ezt a szikladarabot az Úristen arra teremtetten volna, hogy éppen ez a szobor jöjjön létre belőle. Mennyi márványdarab tömörült össze az évmilliók során, egész hegyek, és mégis, éppen ebben volt elrejtve a Piéta.

Pedig a művészettörténet tudósai szerint Michelangelo sok mindent alkalmazott itt Leonardo da Vinci kompozíciós elveiből. Mégis, az egésznek van valami mélyen személyes varázsa, amit érzek ugyan, de nehezen tudnám szavakba önteni.

– Magának a motívumnak – Mária úgy tartja Jézust, mint a Szűzanya a kisdedet – vannak előzményei a XIII-XIV századi német és francia festészetben. Mi lehet akkor az újdonság, ami annyira egyedi módon ragad meg bennünket?

– Talán a szobor arányai, kidolgozása...

– Valóban, a korábbi ábrázolásoktól eltérően, Michelangelonál Krisztus alakja már nem vízszintesen fekszik, nem nyúlik túl a csoporton, alakja megtörik. Michelangelo fel is nagyítja Mária térdét, így elfér Krisztus teste. Az alkotás minden részletében aprólékosan kidolgozott. Pedig a koncepcióhoz – Mária úgy tartja a halott Jézust, mint a kisdedet – inkább bizonyos stilizáltság illene. A Piéta viszont Michelangelo legbefejezettebb műve.

– Magyarázható ez talán a fiatal mester hagyomány-követésével, vagy azzal, hogy élvezte technikai tudását, ezért merült bele a részletek kimunkálásába?

– Sokáig magam is erre gondoltam. Ha nem is annyira hagyomány-követés, mint annak a bizonyítása, hogy mindent tud, amit az elődei... Ez azonban mégis valamiféle függőség, ami már a fiatal mester öntudatával sem fér össze. Hiszen számára természetes az, hogy mindent tud, minek ezt még bizonyítani? Ezenfelül, a mű éppen így, ebben a formájában hatásos. Láttára azt érzem, ami az igazán nagy alkotások szemlélésekor fog el: éppen ilyennek kell lennie.

– Ilyen realista módon kidolgozottnak... Mégis, mintha a megváltás eszméjének elvont megfogalmazása is lenne. Miből adódhat ez? Mert nemcsak fájdalmat érzek, hanem vigasztalást is.

– Éppen erről van szó. Realizmus és elvontság igazán

mély, egyszeri találkozásáról, egységeről, ebből a szempontból ez Michelangelo egész művészetében páratlan alkotás. Mert a következő jelentősebb mű, a Dávid, már más elvek szerint készült. Ebben az alkotásban, éppen a realista, aprólékos kidolgozás miatt, szembetűnővé válik Mária fiatalsága – hogyan lehet akkor az ölében fekvő Jézus édesanyja? És, véleményem szerint, éppen ebben rejlik a szoborcsoport titka – ami egyúttal a keresztény vallás legmélyebb titka is. Michelangelonak ez a műve a problémafelvetés monumentalitásban és a megoldásban nem marad el a bazilika kupolája mögött, amely szintén az ő alkotása. Mert Mária fiatalsága nemcsak a gyermek Jézus édesanyjára utal.

Felidézi már azt a mennyei Királynőt, akit majd Jézus megkoronáz. A szoborcsoport azt a pillanatot ábrázolja, amikor Krisztus meghalt az emberekért, a bűnök megváltásáért. A művész az ő alakjában ábrázolja az Isten emberségét, aki magára vette az emberi mulandóságot. Azonban Mária arcán már jelen van a Krisztusból sugárzó megváltás, tehát az ember arcán tükröződő isteni. Mária szeretete, fájdalma ugyan a halott Krisztus felé árad, de nem marad válasz nélkül.

– Mert Krisztus holtában legyőzi a halált, és ez a győzelem tükröződik Mária arcának fiatalságában. Azt az örök arcot ábrázolja itt a művész, melyet a Szentírás ígér?

– Egybeolvad itt a művészi és a hit által ígért szépség, az öröknek érzett művészeti alkotás és az emberi örökkévalóság. Mária teste már az az örökkévaló test, melyet a megváltásban fogunk elnyerni. Fiatalsága túl van az időn. nem korábbi, vagy nem csupán korábbi, hanem jövőbeli állapot, vagy mindkettő együtt. A művész éppen a legreménytelenebbnek látszó pillanatban mutatja meg a beteljesülést, a megváltást. Ez a szememben éppoly hatalmas feszültséget ad az alkotásnak, mint ami a Teremtés és az Utolsó Ítélet

freskóit áthatja. Az idő ábrázolása valahogyan végigkísérte Michelangelo művészetét. A bazilika kupolája a teret íveli át, a Piéta az időt. Méltó helyére lelt hát a katedrálisban.

– Hogyan foglalnád akkor össze a Piéta üzenetét, azt az üzenetet, melyet Michelangelo a művészet nyelvén fogalmazott meg, éppen a mi számunkra?

– Ahogyan beszélgettünk már róla, a Piéta voltaképpen egy párbeszédet ábrázol. Igen, ahogyan mondani szokták az igazán sikerült ábrázolásokról: szinte megszólal. De a Piéta csakugyan megszólal. Mária nem marad egyedül: fájdalomra, könnyeire a megváltás a válasz. A művész tehát élő viszonyt mutat meg, a szeretet kapcsolatának hatalmát. A földi fogalmak szerint, lehetetlen a párbeszéd élők és holtak között. Krisztus azonban a megváltás művével megszólítja az embert – ez a megszólítás a pünkösdi üzenetben teljeseedik ki.

– Tehát, az alkotás nemcsak Krisztus halálát ábrázolja, hanem a pünkösdi üzenetet is?

– Véleményem szerint igen, számomra ez a Piéta titka.

– De említetted, hogy valami egészen személyes vonást is sejtessz a műben.

– Igen, de ez már valóban csak sejtés. Michelangelo hat-éves korában vesztette el édesanyját. Úgy érzem: ebben a szobor-együttesben az ő alakját is felidézi. Ennek az időn-kí-vüli párbeszédnek az ábrázolásában a művész megvalósítja a lehetetlent: megszólítja az édesanyját, aki éppen olyan fiatalon távozott el, mint amilyennek Mária alakját ábrázolta. Krisztus szenvedésében pedig ott a művész szenvedése is, mellyel az élet tragédiáit átéli, hogy a műalkotást létrehozhassa. Nincsen ez ellentétben a vallás tanításával sem, hiszen Krisztus minden szenvedő embernek testvére. Habár, ahogyan mondtam, ezek a feltételezések a Piéta alapjául szolgáló élményekről erősen szubjektívek, mégis: mikor Ró-

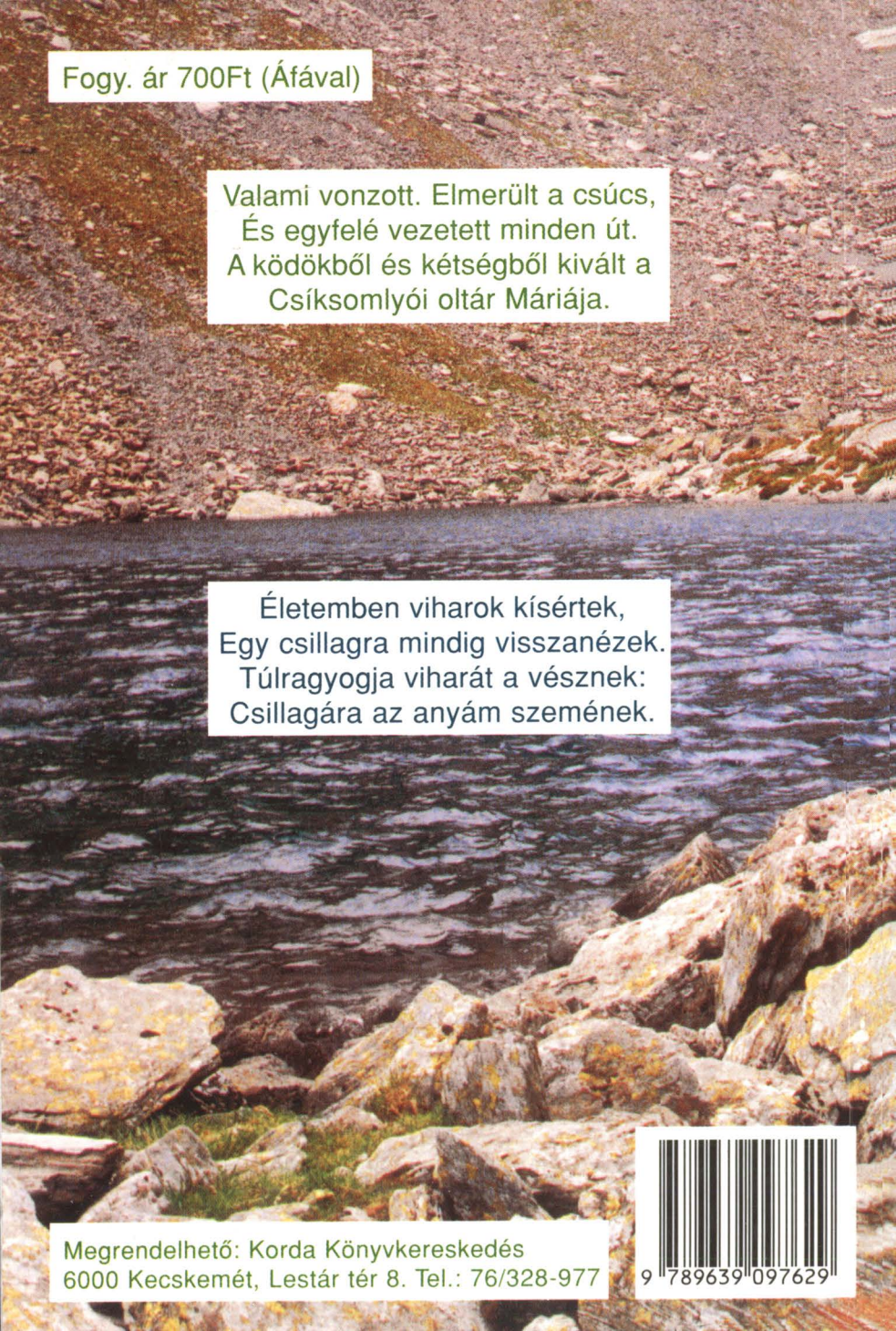
mában járok, vagy, mint most, képzeletben megállok a szoborcsoport előtt, számomra ezt jelenti. Egy pillanatba foglal halált és megváltást, elmúlást és örökkévalóságot. Látom a művészt, aki a márványtömb fölé hajol, hogy az elmúlásból visszahozza azt a személyt, az Édesanyát, akiről csak néhány halvány emlékképe lehetett, de aki az alkotásban a megváltás szimbólumává lett.

Tartalom

Előszó	
Holczer József piarista	5
Borián Tibor piarista	8
 Tryptichon	 11
 Himnusz a Keresztről	 13
 Kerengő	 15
 Római apostol	
Néri Szent Fülöp élete	17
 Római templomok	 38
 Erdélyi templomok	 40
 Börtön és hegedű	 42
 Anyám könyve	 47
 Emberség és szenvedés	 125
 Piéta	135

Szenvedéstörténet és örömhír, hitvallás, az evangéliumi üzenet közvetítése, életrajz, versek, novellák, társadalomrajz, művészettörténeti elemzés, elmélkedések – mindez együtt van ebben a vékony kötetben. Hogyan éljük meg az Evangéliumot, mit jelent a krisztusi üzenet saját életünkben – a kétezredik évhez közeledve, a számvetést segítik ezek az alkotások, melyek karácsonyi, húsvéti, anyák napi és egyéb ünnepi műsorok szerkesztésében is felhasználhatóak. A kötet írásai egymásba kapcsolódnak, hangulatukban, gondolatvilágunkban összefüggenek. Az írások nyelve személyesen hozzánk fordul, megszólít, elgondolkodtat. A versek ritmussá, képpé, zenévé oldják a fájdalmat, a vigaszt és a megcsillanó örömet: másképpen látunk, jobban észrevevesszük, megértjük környezetünket, ha elmélyedünk ezekben az alkotásokban, melyekben hálaadássá válik emberi sorsunk, ahogyan a Köszönöm című versben felhangzik: „Köszönöm, Uram, / A szüntelen együttlétet itt e földön. / Tisztásodon suhan, / A könnyű szellő egészen betöltsön. / Mosolyod napmelegét, / Pillantásod a kinyíló virágon. / S hogy megindulhattam feléd, / Fenyők között a Kálváriádon.”

Bujdosó Gabriella

Fogy. ár 700Ft (Áfával)

Valami vonzott. Elmerült a csúcs,
És egyfelé vezetett minden út.
A ködökből és kétségből kivált a
Csíksomlyói oltár Máriája.

Életemben viharok kísérték,
Egy csillagra mindig visszanézek.
Túlragyogja viharát a vésznek:
Csillagára az anyám szemének.

Megrendelhető: Korda Könyvkereskedés
6000 Kecskemét, Lestár tér 8. Tel.: 76/328-977

9 789639 097629